

Strategija razvoja Općine Velika Trnovitica za razdoblje 2019. – 2027.

FINAL DRAFT
ver 1.0

Velika Trnovitica, siječanj 2019.g.

Naručitelj:

Općina Velika Trnovitica

Dokument izradili:

T&MC Group

Amruševa 19

HR-10000 Zagreb

Tel: +385 1 4811 230

www.tmc-holding.com

Sudjelovali u izradi dokumenta:

T&MC Group

- ❖ Dr.sc. Damir Novotny, *Managing Partner*
- ❖ Mag.oec. Ksenija Čulubrk, *Senior Managing Consultant*
- ❖ MBA Vedran Sablić, *Consultant*
- ❖ Univ.bacc.oec. Anton Knežević, *Junior Consultant*
- ❖ Mag.oec. Tena Magličić, *Junior Consultant*

Sadržaj

1. UVOD	4
1.1. Pristup i metodologija izrade strategije	6
1.2. Strategija Europa 2020	7
1.3. Nacionalni operativni programi	9
2. ANALIZA SADAŠNJEG STANJA: GDJE SMO?	13
2.1. Općina Velika Trnovitica – Povijest	13
2.2. Osnovni podaci o Općini	14
2.3. Prirodni i prostorni potencijal	16
2.4. Kulturna baština	20
2.5. Komunalna infrastruktura	21
2.6. Gospodarstvo	25
2.7. Obrazovanje i socijalna infrastruktura	32
2.8. Komparativna analiza: Velika Trnovitica i izabrane Općine u EU	35
2.9. SWOT analiza	37
3. VIZIJA I CILJEVI RAZVOJA OPĆINE: NAŠ SMJER	39
3.1. Misija i vizija razvoja Općine	39
3.2. Ciljevi razvoja Općine	40
4. STRATEGIJA: KAKO ĆEMO OSTVARITI CILJEVE	41
4.1. Strateška područja djelovanja	41
4.2. Prioriteti intervencije	42
4.2.1. <i>Razvoj infrastrukture</i>	42
4.2.2. <i>Gospodarstvo i turizam</i>	45
4.2.3. <i>Očuvanje okoliša i energetska nezavisnost</i>	47
5. GLAVNI IMPLEMENTACIJSKI PROJEKTI	49
6. VREMENSKI PLAN PROJEKATA	63
7. MONITORING I EVALUACIJA	64
LITERATURA I IZVORI	69
POPIS SLIKA	70
POPIS TABLICA	72

Općina Velika Trnovitica jedinica je lokalne samouprave u središtu Bjelovarsko-bilogorske županije, udaljena 30 kilometara od Bjelovara, Daruvara, Čazme i Kutine. Na području Općine postoji osam naselja: Velika Trnovitica, Gornja Ploščica, Gornja Trnovitica, Mala Mlinska, Mala Trnovitica, Mlinski Vinogradi, Nova Ploščica i Velika Mlinska. Prema popisu stanovništva Hrvatske iz 2011. godine, na području Općine živi 1.373 stanovnika. Općina se prostire na površini od 60,5 km², a okružena je susjednim općinama Ivanska, Berek, Nova Rača, Veliki Grđevac, Hercegovac i Gradom Garešnicom. S obzirom na prometnu povezanost, mrežu cesta u Općini čini nekoliko županijskih i lokalnih cesta. Na prostoru Općine ne postoji izgrađena željeznička infrastruktura, a najbliža zračna luka nalazi se u Gradu Zagrebu udaljenom 115 km od Velike Trnovitice.

Postojeća Strategija razvoja Općine Velika Trnovitica za razdoblje 2015.-2020.g. pretpostavlja tri najvažnija razvojna cilja:

1. razvoj konkurentnog malog i srednjeg poduzetništva, kroz pokretanje i unaprjeđenje poljoprivrednih i nepoljoprivrednih djelatnosti,
2. poboljšanje i unaprjeđenje uvjeta i kvalitete življenja stanovništva Općine Velika Trnovitica,
3. obnavljanje, očuvanje i poboljšanje okoliša i tradicionalnih krajobraznih elemenata.

Strategija razvoja Općine Velika Trnovitica obuhvaća razdoblje 2019-2027, strateško razdoblje koje prelazi iz razdoblja financijske perspektive EU 2014.-2020., te ulazi u novu financijsku perspektivu Europske unije 2021.-2027. Za razdoblje do 2020. godine Europska komisija izradila je strateški dokument pod nazivom "Europa 2020". Navedena strategija program je Europske Unije za rast i otvaranje radnih mjesta u ovom desetljeću, a njome se naglašava pametan, održiv i uključiv rast kao način prevladavanja strukturnih slabosti europskog gospodarstva i poboljšanja njegove konkurentnosti i produktivnosti te podupiranja održivog socijalnog tržišnog gospodarstva. Glavni ciljevi strategije odnose se na: zapošljavanje, istraživanje i razvoj, klimatske promjene i energiju, obrazovanje te siromaštvo i socijalnu isključenost.

Općina se nalazi u ključnom razdoblju koje predstavlja izazov u kontekstu vlastitog razvoja, ali i razvoja cijele regije. Općina Velika Trnovitica spada u II. skupinu JLS koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u trećoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave. Temeljni strateški cilj je stvaranje pretpostavki za ubrzani rast i razvoj te stvaranje novih radnih mjesta u kontekstu mogućnosti financiranja razvojnih projekata koje pružaju politike regionalnog razvoja Europske Unije.

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE I PLANIRANJE RAZVOJNIH PROJEKATA

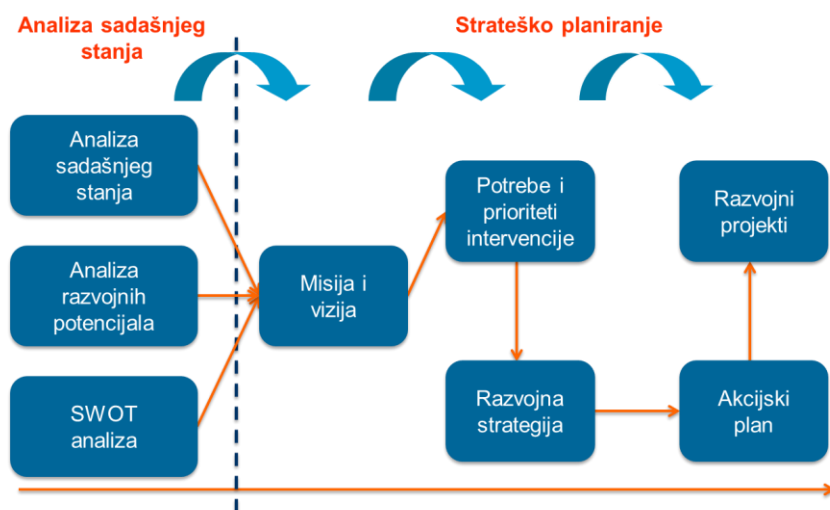
OVOM SE STRATEGIJOM DEFINIRAJU GLAVNI CILJEVI UKUPNOG RAZVOJA OPĆINE U DUGOROČNOM RAZDOBLJU. GLAVNI POKRETAČ RAZVOJA BIT ĆE PRIVATNI PROJEKTI TE PROJEKTI KOJE ĆE OPĆINA POKRENUTI I KANDIDIRATI ZA SUFINANCIRANJE IZ FONDOVA EUROPSKE UNIJE, UKLJUČUJUĆI I PROJEKTE KOJE ĆE OPĆINA PROVODITI ZAJEDNO S PRIVATNIM SEKTOROM (JAVNO-PRIVATNO PARTNERSTVO).

1.1. Pristup i metodologija izrade strategije

U izradi Strategije razvoja Općine Velika Trnovitica za razdoblje 2019.-2027.g. primijenjena je standardna i provjerena metodologija strateškog planiranja koja je prikazana u Slici 1.

Slika 1: Metodologija strateškog planiranja jedinica lokalne samouprave

Izvor: T&MC Group

Postupak izrade Strategije razvoja Općine Velika Trnovitica za razdoblje 2019.-2027.g. započinje analizom sadašnjeg stanja koja uključuje i analizu razvojnih potencijala te SWOT analizu. U drugom dijelu dokumenta definirana je misija i vizija Općine kao podloga za određivanje strateških ciljeva i razvojne strategije kao pokretača dinamičnog socio-ekonomskog razvoja te prioritete intervencije u procesu implementacije. U okvirima prioriteta intervencije definirani su glavni implementacijski projekti s kratkim sažetkom projekta (*project fiches*).

1.2. Strategija EU 2020 / EU 2027

Strategija Europa 2020 temeljni je strateški dokument predložen od strane Europske komisije 2010. godine u cilju rasta i otvaranja radnih mjesta u Europskoj uniji. U okviru strategije Europa 2020 posebnu ulogu imaju regionalne vlasti te jedinice lokalne samouprave (lokalne vlasti). Europa 2020 naslijedila je Lisabonsku strategiju za razdoblje 2000.-2010. Budući da strateški dokument ne predstavlja samo formalnost, nego dokument prema kojem se sav razvoj Europske unije usmjerava (financira), za Hrvatsku kao članicu pa tako i Općinu Veliku Trnoviticu bitno je stalno imati na umu temeljne odrednice razvoja Europske unije. Glavni prioritet strategije Europa 2020 je pokretanje ekonomskog rasta koji mora biti:

- pametan – razvoj gospodarstva koji se temelji na znanju i inovacijama,
- održiv – promicanje zelenijeg, konkurentnijeg gospodarstva koji se temelji na učinkovitom korištenju resursa,
- uključiv – poticanje ekonomije visoke stope zaposlenosti, uz rezultat ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije.

Projekti u područjima koji su prikazani u Slici 2 imat će prednost u financiranju iz strukturnih fondova EU. Općina će se sa svojim razvojnim projektima kandidirati za sufinanciranje strateških projekata iz Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF), Europskog fonda za ruralni razvoj (ERDF) i Europskog socijalnog fonda (ESF). Ključni izazov bit će pripremiti projekte u okviru sektora prikazanih na Slici 2 koji će biti sufinancirani iz navedenih fondova. Ulaskom u punopravno članstvo EU, položaj i odgovornost za vlastiti razvoj jedinica lokalne samouprave se radikalno mijenja. Pored zajedničke agrarne politike (CAP), politike regionalnog i ruralnog razvoja su najvažnije zajedničke ekonomske politike u EU. U svojoj strategiji Europa 2020, koja obuhvaća razdoblje od 2014.-2020.g., Europska unija definira jasno određenje nastavka pro-aktivne politike regionalnog razvoja s ciljem poticanja razvoja europskih regija s razinom razvijenosti nižom od europskog prosjeka.

Slika 2: Europa 2020 – sektori u koje će EU usmjeravati ulaganja iz Kohezijskih fondova

Izvor: Europski strukturni i investicijski fondovi / Prilagodba T&MC Group

U nastavku su opisani tematski ciljevi strategije Europa 2020. Sve što ne podliježe navedenim ciljevima neće biti u fokusu EU razvoja, a to konkretno znači da neće biti sredstava za nešto što nije u fokusu politike Europske unije. S druge strane, to ne znači da se neće moći financirati projekti koji nisu u domeni EU politike, no takvim ulaganjima pronalaženje financijskih sredstava bit će otežano, a realizacija takvih projekata zahtijevat će puno više "opravdanja" takve investicije. U okviru strategije Europa 2020 navodi se 11 tematskih ciljeva za razdoblje 2014.-2020.g., a to su:

1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija
2. Proširenje pristupa i korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija
3. Podizanje konkurentnosti MSP, poljoprivrednih proizvođača, ribara i akvakulture
4. Poticanje pomaka prema nisko-karbonskim tehnologijama u svim industrijama
5. Poticanje prilagođavanja klimatskim promjenama i upravljanja rizicima
6. Zaštita okoliša i unapređivanje efikasnosti i korištenja energije
7. Izgradnja energetski učinkovitog i održivog transporta
8. Poticanje zapošljavanja i mobilnosti radne snage
9. Poticanje socijalnog uključivanja i borba protiv siromaštva
10. Ulaganje u obrazovanje i cjeloživotno obrazovanje
11. Unapređivanje institucionalnog kapaciteta i učinkovitosti uprave

1.3. Nacionalni operativni programi

Ulaskom u punopravno članstvo Europske unije, Republika Hrvatska je postala korisnica sredstava iz europskih fondova. Za financijsko razdoblje 2014.-2020., RH je iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova dostupno ukupno €10,676 mlrd. Od navedenog iznosa, €8,397 mlrd. odnosi se na ciljeve kohezijske politike, €2,026 mlrd. za poljoprivredu i ruralni razvoj te €253 mil. za razvoj ribarstva. Kohezijska politika financira se iz tri glavna fonda:

- kohezijski fond – namijenjen za države članice čiji je BDP po stanovniku manji od 90% prosjeka Europske unije te financira projekte iz područja prometa i okoliša,
- europski fond za regionalni razvoj (EFRR) – cilj jačanje ekonomske i socijalne kohezije u Europskoj uniji te smanjenje razvojnih razlika između njenih regija,
- europski socijalni fond (ESF) – potiče zapošljavanje i mogućnosti zaposlenja u Europskoj uniji.

Slika 3: Nacionalni operativni programi

Izvor: Europski strukturni i investicijski fondovi / Prilagodba T&MC Group

Kohezijski fond namijenjen je za najmanje razvijene države članice Europske unije, čiji je BDP po stanovniku manji od 90% prosjeka EU. Glavna svrha Kohezijskog fonda je jačanje ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije Europske unije u interesu promicanja održivog razvoja. Osim navedenog, zadaća fonda je i osigurati ravnotežu prema ulaganjima, investicijama i infrastrukturi, specifično za svaku državu članicu. Za razdoblje od 2014. do 2020. godine sredstva iz Kohezijskog fonda su umjerene na 15 država članica: Bugarska, Cipar, Češka, Estonija, Grčka, Hrvatska, Latvija, Litva, Mađarska, Malta, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka i Slovenija. Iako je Kohezijski fond uglavnom namijenjen za financiranje velikih nacionalnih projekata čiji su korisnici tijela javne vlasti, prilike za poslovni sektor otvaraju se kroz sudjelovanje u postupcima javne nabave za isporuku dobara usluga i obavljanja radova. U razdoblju od 2014. do 2020. godine, Republici Hrvatskoj je dostupno ukupno €2,55 mlrd. iz Kohezijskog fonda, a aktivnosti koje se mogu financirati su:

- transeuropska transportna mreža i paneuropski koridori,
- transportna infrastruktura koja pridonosi okolišno održivom ubranom i javnom prometu, interoperabilnosti transportnih mreža diljem EU i potiče intermodalne prometne sustave,
- okolišna infrastruktura radi preuzimanja EU standarda zaštite okoliša,
- učinkovito korištenje energije i obnovljivih izvora energije.

Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) jedan je od pet fondova u sklopu Europskih strukturnih i investicijskih fondova. Cilj fonda je jačanje gospodarske i socijalne kohezije te smanjivanje razlika između regija unutar EU, kroz podršku u razvoju i strukturnim prilagodbama regionalnih gospodarstava, kao i podršku prekograničnoj, transnacionalnoj i međuregionalnoj suradnji. Korisnici programa su istraživački centri, lokalne i regionalne vlasti, škole, korporacije, trening centri, državna uprava, mala i srednja poduzeća, sveučilišta i udruge. Osim navedenih korisnika, sredstva fonda dostupna su i za javna tijela, određene organizacije privatnog sektora (posebno mala poduzeća), nevladine organizacije i volonterske organizacije. Republici Hrvatskoj na raspolaganju je €4,321 mlrd. iz fonda, a sredstvima fonda podržavaju se sljedeće aktivnosti:

- produktivna ulaganja koja pridonose stvaranju i očuvanju održivih radnih mjesta, kroz izravne potpore za ulaganja u mala i srednja poduzeća,
- ulaganja u infrastrukturu pružanja osnovnih usluga građanima u području energetike, okoliša, prometa te informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT),

- ulaganja u socijalnu, zdravstvenu i obrazovnu infrastrukturu,
- razvoj unutarnjeg potencijala podržavanjem lokalnih i regionalnih razvoja i istraživanja te inovacije,
- tehnička pomoć.

Europski socijalni fond (ESF) predstavlja glavni financijski instrument Europske unije za ostvarivanje strateških ciljeva politike zapošljavanja. Fond osigurava podršku europskim regijama koje su pogođene visokom stopom nezaposlenosti. Financijska sredstva ESF-a dolaze iz proračuna Europske unije i dopunjavaju se nacionalnim doprinosima, a Hrvatskoj će u razdoblju od 2014. do 2020. godine biti dostupno €1,516 mlrd. iz Europskog socijalnog fonda. Program se provodi kroz pojedine projekte koji se odvijaju pod vodstvom različitih organizacija-sudionika, kao što su javne uprave, poduzeća, nevladine organizacije i socijalni partneri aktivni na području zapošljavanja i socijalne uključenosti. Zahtjev za financiranje također mogu podnijeti i drugi oblici organizacija iz javnog i privatnog sektora poput lokalne i regionalne vlasti, obrazovne institucije, nevladine institucije, sindikati, radnička vijeća, predstavnici industrije i profesionalne udruge pojedinih poduzeća. Aktivnosti koje se financiraju iz fonda su:

- promicanje zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage,
- ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje,
- promicanje socijalne uključenosti i borba protiv siromaštva,
- jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovitost javne uprave.

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) ima za cilj jačanja europske politike ruralnog razvoja i pojednostavljivanje njezine provedbe. Fond se financira sredstvima Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i pridonosi ostvarivanju ciljeva strategije Europa 2020. U razdoblju od 2014. do 2020. godine Republici Hrvatskoj će biti dostupno €2,026 mlrd. iz fonda. Korisnici fonda mogu biti poljoprivredni gospodarski subjekti, poljoprivredne organizacije, udruge i sindikati, udruge za zaštitu okoliša, organizacije koje pružaju usluge u kulturi zajednice, uključujući medije, udruge žena, poljoprivrednike, šumare i mlade. Aktivnosti koje se financiraju iz fonda su:

- poticanje transfera znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima,
- jačanje konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede i povećanje održivosti gospodarstva,

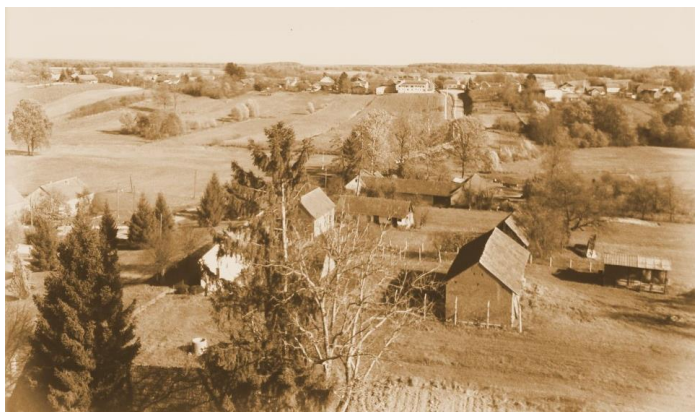

-
- promicanje organizacije prehrambenog lanca i upravljanje rizicima u poljoprivredi,
 - obnova, očuvanje i promicanje ekološke ovisnosti o poljoprivredi i šumarstvu,
 - promicanje učinkovitosti resursa i pomak potpora prema niskim razinama ugljičnog dioksida i klimatski prilagodljivoj poljoprivredi, prehrani i šumarstvu,
 - promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj ruralnih područja.

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) osigurava sredstva ribarskoj industriji i priobalnim zajednicama s ciljem njihove prilagodbe promijenjenim uvjetima u sektoru i postizanja gospodarske i ekološke održivosti. Za financijsko razdoblje od 2014. do 2020. godine u Republici Hrvatskoj bit će alocirano ukupno €253 mil. iz fonda. Najveći udio sredstava (€86,8 mil.) osiguran je za prioritetno područje 1 koje se odnosi na poticanje okolišnog održivog, resursno učinkovitog, inovativnog, konkurentnog i na znanju utemeljenog ribarstva. Korisnici sredstava su gospodarski subjekti i udruge u državama članicama koje se mogu prijaviti za sredstva iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo. Aktivnosti koje se mogu financirati unutar zajedničkog upravljanja su: održivi razvoj ribarstva, akvakulture, ribolovnih područja te naknade za dodatne troškove u najudaljenijim regijama za ribarske proizvode i akvakulturu te popratne mjere. S obzirom na aktivnosti unutar izravnog upravljanja, moguće je financiranje integrirane pomorske politike i popratne mjere.

2.1. Općina Velika Trnovitica – Povijest

Velika Trnovitica se prvi put spominje već u 12. stoljeću kao posjed vlastelinstva bana Beluša, koji je vladao od 1142. do 1157.g., s prekidima do 1163. godine. Ban je cijenio samostan Sv. Marije na Goriću u kojem su djelovala braća pustinjaci reda Sv. Pavla, a kako su redovnici iz samostana štovali pustinjaka Sv. Martina, jedna od teorija je

kako su možda i oni osnivači crkve sv. Martina u današnjoj Velikoj Trnovitici. Prema pretpostavkama, crkva je sagrađena oko 1108. godine. U 13. stoljeću, današnja Trnovitica se zvala Komor, po plemićima od Komora. U Kanonskoj vizitaciji spominje se crkva sv. Martina u Komoru. U 1334. godini pod imenom "Ecclesia sancti Martini de Twviski", pojam Twviski bio je mađarski oblik za Tiske, Trnje. U 1501. godini današnje mjesto Općine se spominje pod istim imenom, ali s dodatkom "in Spinis" umjesto "Twviski" što upućuje kako u navedenom dodatku možda leži i začetak današnjeg imena Trnovitica. Do provale Turaka u područje današnje Općine, Trnovitica je bila sjedište župe koja se spominje još od 1112. godine. Turci su nakon proboja ostavili iza sebe pustoš bez naselja i stanovnika skoro 150 godina. U 1737. godini, sjedište župe preneseno je iz Stare Ploščice u Veliku Trnoviticu. Župna crkva sv. Martina opremljena je baroknim oltarom iz 1746. godine. Općina Velika Trnovitica ima bogatu povijest školstva, a 1999. godine proslavljena je 240. godišnjica školstva. Još 1759. godine spominje se njemačka škola (Trivialschulle) u Velikoj Trnovitici, a 1802. godine škola je imala 19 polaznika. Njemačka škola zatvorena je 1873. godine, a školsko zvono iz vremena carice Marije Terezije preseljeno je u tornjić stare Trnovitičke škole, a zatim u današnju novu školu u postavi stalne etno-zbirke. U 1945./1946. godini uvodi se obvezno sedmogodišnje školovanje na području Općine, a

u veljači 1957. godine pri školi je otvorena mliječna kuhinja i učenička zadruga. U razdoblju od 1905. do 1912. godine na prostoru Velike Trnovitice postojala je Hrvatska pučka knjižnica. Godine 1922. osnovana je Sokolska četa, a dobrovoljno vatrogasno društvo 1931. godine. U 1934./1935. godini održan je poljoprivredni tečaj za žene i muškarce.

2.2. Osnovni podaci o Općini

Općina Velika Trnovitica jedinica je lokalne samouprave u središtu Bjelovarsko-bilogorske županije, udaljena 30 kilometara od Bjelovara, Daruvara, Čazme i Kutine. Općina se sastoji od osam naselja: Velika Trnovitica, Gornja Ploščica, Gornja Trnovitica, Mala Mlinska, Mala Trnovitica, Mlinski Vinogradi, Nova Ploščica i Velika Mlinska. Općina Velika Trnovitica od davnina je bila površinom i brojem stanovnika među najvećim selima garešničkog kraja. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, na području Velike

Trnovitice je registrirano 1.373 stanovnika, a broj stanovnika konstantno opada od 70-ih godina. U razdoblju od 1857. do 1880. te od 1910. do 1931. godine, naselje se vodilo pod imenom "Trnovitica". Općina se prostire na površini od 60,5 km², a okružena je susjednim općinama Ivanska, Berek, Nova rača, Veliki Grđevac, Hercegovac i Gradom Garešnicom. Na području Općine izgrađena je mreža županijskih i lokalnih cesta, dok izgrađena željeznička infrastruktura ne postoji. Najbliža zračna luka nalazi se u Gradu Zagrebu udaljenom 115 km od Velike Trnovitice. Na vlasti Općine trenutnu dužnost kao načelnik obnaša Ivan Marković, a mjesto zamjenika načelnika Slobodan Duran. Osim Bjelovarsko-bilogorske županije koja je u gospodarskom smislu najjača poljoprivredna županija u Republici Hrvatskoj, Velika Trnovitica također posjeduje izrazito poljoprivredni kraj. Najznačajnija gospodarska djelatnost u Općini čini poljoprivreda čiji su nosioci obiteljska poljoprivredna gospodarstva.

2.2.1. Stanovništvo Općine

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, Općina je na površini od 60,5 km² imala registrirano 1.373 stanovnika što čini 1,14% ukupnog broja stanovnika na području Bjelovarsko-bilogorske županije. Gustoća naseljenosti u Općini iznosi 22 stanovnika / km². U usporedbi s prethodnim popisom stanovništva iz 2001. godine, u Općini je 2011. godine zabilježeno 288 manje stanovnika, a podaci ukazuju kako je pad broja stanovnika zabilježen u svakom naselju.

Tablica 1: Demografsko kretanje stanovništva 2001. – 2011. godine

Naselja	Popis 2001.		Popis 2011.	
	Broj	%	Broj	%
Velika Trnovitica	760	45,76	629	45,81
Gornja Ploščica	42	2,53	40	2,91
Gornja Trnovitica	71	4,27	54	3,93
Mala Mlinska	86	5,18	81	5,90
Mala Trnovitica	76	4,58	58	4,22
Mlinski Vinogradi	45	2,71	31	2,26
Nova Ploščica	424	25,53	349	25,42
Velika Mlinska	157	9,45	131	9,54
Ukupno	1.661	100,00	1.373	100,00

Izvor: DZS / Prilagodba T&MC Group

Dobna struktura stanovništva u Općini podijeljena je na mlado, zrelo i staro stanovništvo. Od ukupno 1.370 stanovnika, u Općini je registrirano 699 muškaraca i 671 žena što ukazuje na ravnomjeran odnos između spolova. Podaci iz Tablice 2 ukazuju na velik udio radno sposobnog (zrelog) stanovništva i potencijalno radno sposobnog (mladog) stanovništva.

Tablica 2: Dobna struktura stanovništva (2011)

	Spol	Ukupno	Mlado (0-19)	Zrelo (20-59)	Staro (+60)
Općina Velika Trnovitica	Sv.	1.370	300	734	336
	Muško	699	164	405	130
	Žensko	671	136	329	206

Izvor: DZS / Prilagodba T&MC Group

S obzirom na obrazovanje, podaci sukladno popisu stanovništva iz 2011. godine ukazuju na sljedeće:

- bez školske spreme bilo je 0,95% osoba,
- nepotpuno osnovno obrazovanje imalo je 16,97% osoba,
- osnovno obrazovanje imalo je 40,74% osoba,
- srednjoškolsko obrazovanje imalo je 36,26% osoba,
- visoko obrazovanje imalo je 4,91% osoba,
- završen magisterij ili doktorat imalo je 0,17% osoba.

Tablica 3: *Obrazovna struktura stanovništva (2011)*

Spol	Ukupno	Bez škole	Nezavršena škola	Osnovna škola	Srednja škola	VŠS VSS	Magisterij Doktorat	Nepoz.
Sv.	1.161	11	197	473	421	57	2	-
M	585	-	64	246	244	29	2	-
Ž	576	11	133	227	177	28	-	-
%	100,00	0,95	16,97	40,74	36,26	4,91	0,17	-

Izvor: DZS / Prilagodba T&MC Group

2.3. Prirodni i prostorni potencijal

Bjelovarsko-bilogorska županija nalazi se u istočnom dijelu skupine županija središnjega područja Hrvatske. Županija na sjeveru graniči s Koprivničko-križevačkom, na sjeveroistoku s Virovitičko-podravskom, na jugu sa Sisačko-moslavačkom, na zapadu sa Zagrebačkom županijom i na jugoistoku s Požeško-slavonskom županijom. Prostor županije obuhvaća četiri zemljopisne cjeline: Bilogoru, rubne masive Papuka i Ravne gore, Moslavačku goru i dolinu rijeke Česme i Ilove. Bjelovarsko-bilogorska županija prostire se na površini od 2.652 km² što čini 3,03% ukupne površine Hrvatske. Središte županije nalazi se u gradu Bjelovaru u kojem stanuje

31,3% ukupnog broja stanovnika na području županije. Osim Bjelovara, na području županije nalaze se i gradovi Daruvar, Čazma, Garešnica i Grubišno polje, a potrebno je i spomenuti 19 općina u sastavu županije.

2.3.1. Reljef

Područje Bjelovarsko-bilogorske županije izgrađeno je od stijena paleozojske, mezozojske i kenozojske starosti. Na brdsko-brežuljkastom području, u uvjetima humidne klime i zbog razvedenosti reljefa, razvila su se pretežno lesivirana tla. Na širokom prostoru Moslavačke gore i Papuka prostiru se kompleksi stijena paleozojske i mezozojske starosti predstavljeni kompleksima škriljavaca, granita, gnajsa i dolomita. Brežuljkasto područje izgrađeno je od pleistocenih sedimenata koji su predstavljeni prašinama i glinama. Geološki sastav i reljef županije pogoduju društveno-ekonomskom valoriziranju ove regije i ne predstavljaju ograničavajući faktor razvoja. Osim navedenog, na prostoru županije prevladavaju tereni relativni malih visina, umjerenih nagiba, povoljnog sastava i stabilnosti što dozvoljava neometano gospodarsko iskorištavanje, uređenje infrastrukture i urbanizaciju.

2.3.2. Klima

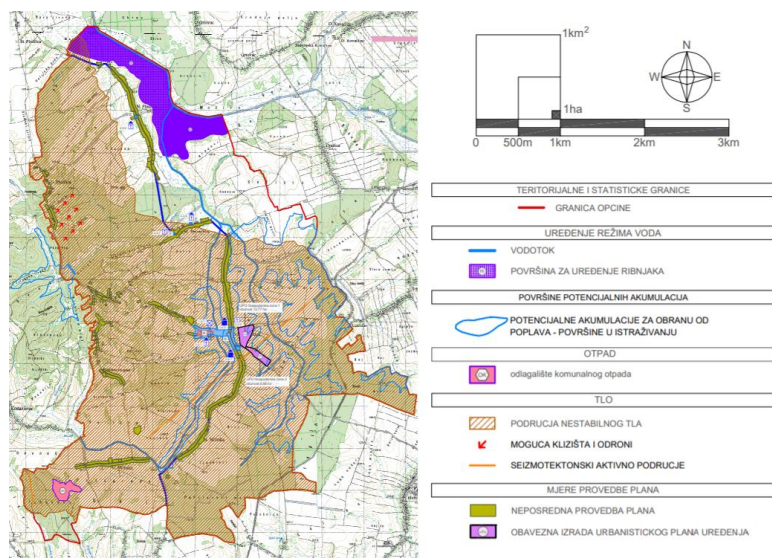
Područje Bjelovarsko-bilogorske županije pripada klimi toplo umjerenog kišnog tipa u kojem je srednja temperatura najhladnijeg mjeseca između -3°C i 18°C. Srednja temperatura najtoplijeg mjeseca nije veća od 22°C. Tijekom godine su izražena dva maksimuma padalina u ranom ljetu i kasnoj jeseni. Srednja godišnja temperatura zraka je oko 10°C. Na području Bjelovarsko-bilogorske županije, 127 dana je najpovoljnije za razvitak vegetacije. Godišnje je, u prosjeku, tlo pokriveno 44 dana snježnim pokrivačem većim od jednog centimetra. Na području županije prevladavaju vjetrovi sjevernog kvadranta, a zatim južnog kvadranta. Prosječna godišnja vlaga zraka u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji iznosi oko 74%.

2.3.3. Tlo

Bjelovarsko-bilogorska županija je bogata plodnim tlom, odnosno obradivim poljoprivrednim površinama što je omogućilo status županije s najrazvijenijom poljoprivredom u Hrvatskoj. Vrijedna obradiva tla imaju malo ograničenje za oraničnu biljnu proizvodnju, a fizička svojstva tla za vodu su relativnom povoljna. Uz redovito navodnjavanje, provođenje agrotehničkih mjera i eventualnu drenažu, tlo u županiji je pogodno za raznovrsnu, visoku i stabilnu proizvodnju. Ostala obradiva tla u županiji obuhvaćaju lesivirana i pseudoglejna obronačna tla sa nagibima iznad 5%, zatim duboke rigosole na lesolikim sedimentima i livadsko semiglejno tlo te lošija tla poput pseudogleja na zaravni i koluvija. Livadsko semiglejno tlo odlično je za oraničnu biljnu proizvodnju i pogodno uz srednje gustu drenažu, podrivanje i mjestimičnu kalcifikaciju. Kolovij je uglavnom pogodan za biljnu proizvodnju, ali je potrebno napomenuti opasnosti od poplavnih i visokih podzemnih voda koja predstavljaju ograničenja za proizvodnju u postojećim uvjetima. Ostala poljoprivredna tla obuhvaćaju uvjetno dobra tla poput pseduo glej-glej i hipoglej koja se nalaze u širim riječnim dolinama i nepogodna tla koja u postojećim uvjetima obuhvaćaju amfoglejna i druga tla na nagibima većim od 15%. Krčenje šuma i obrada tla, pogotovo na nagnutim terenima, dovela je do ispiranja talnog materijala, do procesa erozije.

Slika 4: Prostorni plan uređenja Općine Velika Trnovitica

Izvor: Web stranica Općine Velika Trnovitica / Prilagodba T&MC Group

Na području Općine prostornim planom je definirana površina za uređenje ribnjaka koja se može iskoristiti za razvoj turizma. S obzirom na površine potencijalnih akumulacija, površine u samom središtu Općine se istražuju u svrhu potencijalne akumulacije za obranu od poplave. Veći dio tla u Općini je po svojim karakteristikama nestabil, a u blizini Ploščice nalazi se područje mogućeg klizišta i odrona.

2.3.4. Struktura zemljišta

Na području Općine postoje značajni prirodni potencijali. Najveći potencijal su poljoprivredne i šumske površine koje ukupno čine 4.910,82 ha, odnosno 68,96% prostora na području Općine. Najkvalitetnije poljoprivredno zemljište nalazi se u sjevernom dijelu Općine na ravnim i blago brežuljkastim površinama. Vodne površine čine 1.987,12 ha, odnosno 27,90% prostora na području Općine, a najznačajnija vodna površina na području Velike Trnovitice je rijeka Česma. Ostale vodne površine na području Općine obuhvaćaju potoke Mlinska i Rijeka te odvodne, lateralne i natapne kanale. S obzirom na ribnjake, močvarne površine su smještene južno uz vodotok rijeke Česme, a Prostornim planom su rezervirane za moguće uređenje. Građevinsko područje i strukture van građevinskog područja obuhvaćaju 200,48 ha zemlje što je 2,82% ukupne površine Općine. Unutar građevinskih područja naselja moguća je izgradnja i uređenje površina bez posebnih i dodatnih ograničenja, a na površinama izvan građevinskih područja naselja nije moguća nikakva izgradnja osim izgradnje infrastrukturnih objekata koji su predviđeni Prostornim planom i izgradnje građevina za intenzivnu stočarsku i peradarsku proizvodnju na površinama s oznakom F. Ostale površine obuhvaćaju prostor od 22,64 ha zemlje (0,32% ukupne površine), a odnose se na odlagalište komunalnog otpada i groblje.

Tablica 4: *Struktura zemljišta na području Općine (ha)*

	Ukupna površina	Građevinsko područje i struk. van građevinskog područja	Poljoprivredne površine	Šumske površine	Vodne površine	Ostale površine
Velika Trnovitica	7.121,06	200,48	3.252,06	1.658,76	1.987,12	22,64
%	100,00	2,82	45,67	23,29	27,90	0,32

Izvor: Prostorni plan uređenja Općine Velika Trnovitica / Prilagodba T&MC Group

2.4. Kulturna baština

Na području Općine registrirana su 3 kulturna dobra sukladno podacima iz Registra kulturnih dobara Ministarstva Kulture prikazanim u Tablici 5:

Tablica 5: *Popis kulturne baštine na području Općine*

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
P-4493	Mala Trnovitica	Arheološko nalazište Mala Trnovitica - Gradište	nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
RZG-0504-1969.	Velika Trnovitica	Crkva sv. Martina	nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
P-5074	Velika Trnovitica	Sakralni inventar crkve sv. Martina (Oltar)	pokretno kulturno dobro – zbirka

Izvor: *Ministarstvo kulture – Registar kulturnih dobara / Prilagodba T&MC Group*

Arheološko nalazište Mala Trnovitica – Gradište nalazi se oko 1 km sjeverozapadno od naselja Mala Trnovitica u šumi te spada u nepokretno kulturno dobro. Gradište tipološki i morfološki pripada skupini utvrđenih naselja srednjovjekovnog razdoblja uobičajenih za prostor nizinske Hrvatske. Pretpostavlja se da je ovaj lokalitet ostatak srednjovjekovnog trgovišta “Garignica“, koje se spominje u povijesnim izvorima.

Crkva sv. Martina nalazi se u naselju Velika Trnovitica i spada u nepokretno kulturno dobro. Crkva je barokna građevina za koju se smatra da je izrađena još u 12. stoljeću kao jednobrodna građevina pravokutnog tlocrta s užim poligonalno zaključenim svetištem uz koje se sa sjeverne strane nalazi sakristija, dok je u ravnini s glavnim pročeljem također sjeverno postavljen zvonik. Prostor broda svođen je baroknim križnim svodom, a svetište bačvastim svodom sa susvodnicama. Župna crkva sv. Martina zabilježena je u nekadašnjem Komarju 1334. godine pod imenom “Ecclesia sancti Martini de Twuiski“, a “Twuiski“ je stariji mađarski oblik za “Tuske“, što u prijevodu znači “trnje“. Crkva se također spominje i 1501. godine pod istim imenom, ali su posljednje dvije riječi zamijenjene sa “in spinis“ što u prijevodu znači “u trnju“. Kompletan prijevod crkve sukladno navedenom bi glasio “Crkva svetog Martina u trnju“ što se smatra jednom od mogućih začetaka imena današnje Općine Velike Trnovitice. Unutar crkve nalazi se sakralni inventar, odnosno oltar koji je autorsko djelo kipara Josipa Weinacht-a (Slika 5). Postava niše koja sadrži kipove središnjeg prizora u

okruŕje obogaćeno raznim elementima inscenacije, predstavlja vrijedan Weinachtov doprinos razvoju baroknog retabla.

Slika 5: Crkva sv. Martina i glavni oltar

Izvor: Mapsights.com

2.5. Komunalna infrastruktura

2.5.1. Prometna infrastruktura

Na području Općine izgrađeno je nekoliko županijskih i lokalnih cesta koje povezuju gradove, općine i naselja. U Velikoj Trnovitici prolazi četiri županijske ceste koje su prikazane u Tablici 6:

Tablica 6: Popis županijskih cesta u Velikoj Trnovitici

Broj ceste	Naziv
3029	ŽC3027 – Severin – Dautan – Međuraća - N. Ploščica (ŽC3090)
3090	Bulinac (DC28) - N. Raća – Sasovac – Orlovac – V. Trnovitica - V. Pašijan (DC26)
3132	V. Trnovitica (ŽC3090) - Hercegovac ŽC3133
3277	Berek (Ž3084) – Ruškovac - G. Ploščica - V. Trnovitica (Ž3090)

Izvor: Prostorni plan uređenja Općine Velika Trnovitica / Prilagodba T&MC Group

S obzirom na lokalne ceste, na području Općine su izgrađene četiri lokalne ceste prikazane u tablici 7:

Tablica 7: *Popis lokalnih u Velikoj Trnovitici*

Broj ceste	Naziv
37107	ŽC3084 - Ruškovac (nerazvrstana cesta, nekad ŽC3277)
37110	N. Ploščica (ŽC3029) - G. Ploščica (nerazvrstana cesta, nekad ŽC3277)
37111	ŽC3090 - Mlinski Vinogradi - G. Trnovitica - (nerazvrstana cesta, nekad ŽC3277)
37113	Velika Trnovitica (Ž3090) - Ladislav (Ž3133)

Izvor: Prostorni plan uređenja Općine Velika Trnovitica / Prilagodba T&MC Group

S obzirom na željeznički promet, na prostoru Općine nije izgrađena željeznička infrastruktura. Također, s obzirom na zračni promet, najbliža zračna luka nalazi se u Zagrebu koja je udaljena 115 km od Velike Trnovitice.

2.5.2. Telekomunikacije

Na prostoru Velike Trnovitice izgrađena je telekomunikacijska infrastruktura za fiksni pristup internetu. Sva naselja na području Općine su pokrivena pristupnom mrežom i pripadajućim telefonskim centralama koje se nalaze u naseljima Velika Trnovitica i Nova Ploščica. Udaljeni pretplatnički stupanj (UPS) predstavlja razmještene dijelove pretplatničkog stupnja pristupne centrale koji se upotrebljavaju radi poboljšanja kvalitete usluga i ekonomičnije izgradnje pristupnih mreža.

Tablica 8: *Kapacitet udaljenih pretplatničkih stupnjeva na području Općine*

UPS	Kapacitet	Duljina mreže
Velika Trnovitica	Ukupni broj parica: 710	33.076 m
Nova Ploščica	Ukupni broj parica: 670	21.929 m

Izvor: Prostorni plan uređenja Općine Velika Trnovitica / Prilagodba T&MC Group

Na Slici 6 prikazana je karta pokrivenosti Općine fiksnim pristupom internetu. Većina naselja pokrivena je fiksnim pristupom internetu brzine do 30 Mbit/s, a središta naselja Velika Trnovitica i Nova Ploščica pristupnim brzinama od 30 do 100 Mbit/s.

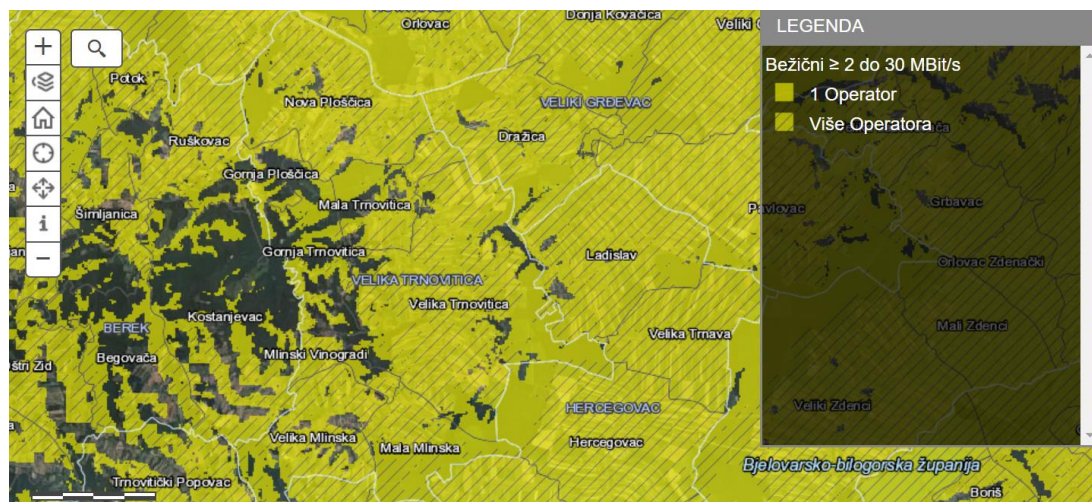
Slika 6: Pokrivenost fiksnim pristupom internetu u Općini

Izvor: HAKOM

S obzirom na pokrivenost mobilnim internet signalom, prostor Općine pokriven je mobilnim signalom brzine do 30 Mbit/s, a aktualni podaci vodećih teleoperatera u Hrvatskoj ukazuju kako je prostor Općine pokriven 3G signalom koji svojim brzinama neće zadovoljavati potrebe Općine u budućnosti.

Slika 7: Pokrivenost mobilnim internet signalom u Općini

Izvor: HAKOM

2.5.3. Vodoopskrba i odvodnja

Na području Općine ne postoji izgrađen vodoopskrbni sustav, a trenutna opskrba vodom vrši se bunarima. Sadašnja potreba Općine za pitkom vodom iznosi ~360 m³/dan. Iako trendovi ukazuju na daljnje opadanje broja stanovnika, potrebe za vodom će rasti zbog očekivanog rasta životnog standarda, veće opremljenosti stanovanja te razvoja obiteljskog obrta i drugih djelatnosti. U budućnosti se planira spajanje vodoopskrbnog sustava Velike Trnovitice s vodovodom Grada Garešnice.

Odvodnja na području Velike Trnovitice nije riješena na zadovoljavajući način te se trenutačno vrši upojnim i septičkim jamama, a dio zagađene vode cestovnim i melioracionim jacima odlazi direktno u najbliži recipijent što u konačnici rezultira zagađenjem podzemlja i recipijenta. Stanovništvo Općine opskrbljuje se pitkom vodom iz vlastitih bunara koji se nalaze u blizini septičkih jama zbog čega su rezultati ispitivanja kvalitete pitke vode negativne. Zbog navedenog je u cilju daljnjeg razvoja naselja, povećanja standarda i zdravlja stanovništva te zaštite okoliša potrebno izgraditi sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Za odvodnju otpadnih i zagađenih voda na području Općine je planiran nepotpuni razdjelni sustav odvodnje otpadnih voda u koji će se upuštati samo sanitarne i tehnološke otpadne vode, a oborinske otpadne vode će se odvesti u otvorene kanale ili vodotoke.

2.5.4. Otpad

Zbog velike površine i relativno malog broja stanovnika, Velika Trnovitica ne može samostalno rješavati zbrinjavanje komunalnog otpada na svom području. Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije na području županije je predviđeno uređivanje pet deponija komunalnog otpada koji će se nalaziti u blizini gradova koji su i veći proizvođači komunalnog otpada, tj. na širem području Bjelovara, Daruvara, Garešnice, Čazme i Grubišnog Polja. Deponij otpada za Grad Garešnicu i susjedne općine (uključujući Veliku Trnoviticu) uređen je na lokaciji Johovača u blizini mjesta Velika Mlińska, naselju u Općini Velika Trnovitica. Na području Općine nisu prisutni proizvođači proizvodnog i opasnog otpada. Prikupljanje i odvoz komunalnog otpada na području Općine vrši Komunalac d.o.o., Garešnica.

2.5.5. Energetika

Hrvatska elektroprivreda (HEP) objedinjuje na području cijele Republike Hrvatske, uključujući i Općinu Velika Trnovitica, osnovnu djelatnost na području elektroenergetike: proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije. Sjeverni dio Općine koji uključuje naselja Novu Ploščicu i Gornju Ploščicu električnom energijom opskrbljuje DP Elektra Bjelovar putem TS 10/20 kV koja se nalazi u susjednoj Općini Ivanska. Sva ostala naselja se opskrbljuju električnom energijom iz DP Elektra Križ preko TS 10/20 kV u Gradu Garešnici. Električna energija isporučuje se 10 kV dalekovodom do ukupno 14 trafostanica na području Općine.

Velika Trnovitica s obzirom na opskrbu plinom pripada distributivnom području Grada Garešnice. Distribuciju plina na području Velike Trnovitice provodi poduzeće Plin d.o.o. (pravni slijednik Komunalac d.o.o., Garešnica). Trenutno je na području Općine zemnim plinom opskrbljeno 5 naselja.

2.6. Gospodarstvo

Najznačajnija gospodarska djelatnost na području Općine Velike Trnovitice je poljoprivredna proizvodnja. Nosioци poljoprivredne proizvodnje čine obiteljska poljoprivredna gospodarstva. Prema podacima iz Upisnika poljoprivrednika Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, na datum 31.12.2017. u Općini je registrirano 238 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Najveći broj OPG-a registriran je u naselju Velika Trnovitica što je prikazano u Tablici 9:

Tablica 9: Broj OPG-a u Općini po naseljima (31.12.2017.)

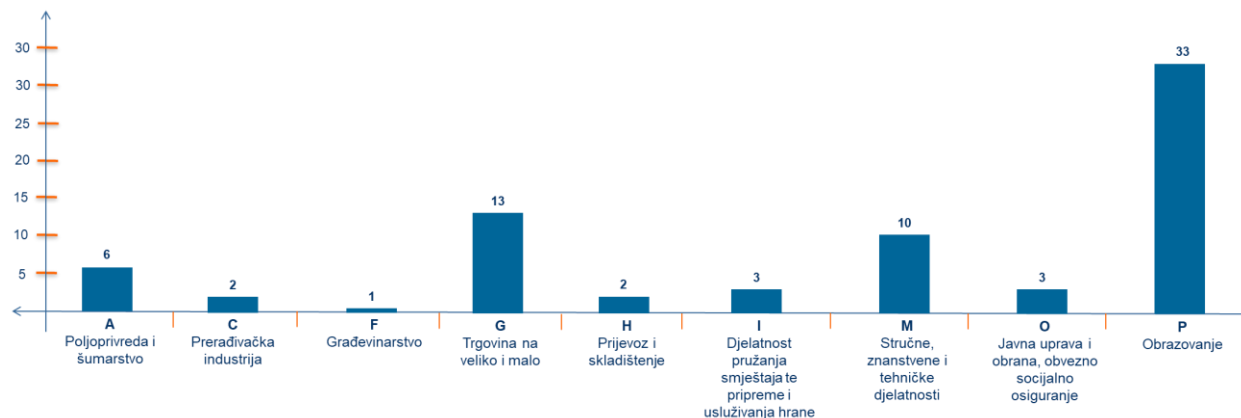
Naselja	Broj OPG-a
Gornja Ploščica	7
Gornja Trnovitica	10
Mala Mlinska	17
Mala Trnovitica	15
Mlinski Vinogradi	3
Nova Ploščica	67
Velika Mlinska	25
Velika Trnovitica	94
UKUPNO	238

Izvor: APPRRR / Prilagodba T&MC Group

S obzirom na broj zaposlenih u pravnim osobama, na datum 31. ožujka 2015. godine registrirano je 73 zaposlenih u pravnim osobama. Najveći broj zaposlenih odnosi se na djelatnost obrazovanja u kojoj je zaposleno 33 osoba. Ostale značajne djelatnosti uključuju trgovinu na veliko i malo u kojoj je zaposleno 13 osoba te stručnu, znanstvenu i tehničku djelatnost u kojoj je zaposleno 10 osoba.

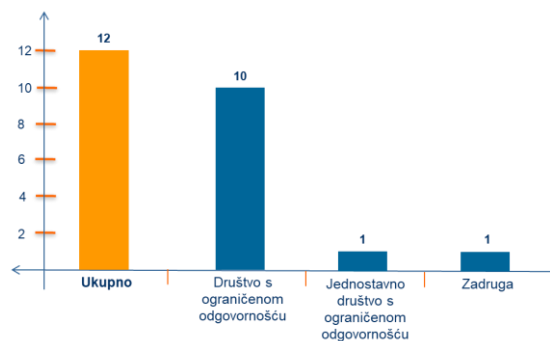
Slika 8: Zaposleni u pravnim osobama, stanje 31. ožujka 2015.

Izvor: DZS / Prilagodba T&MC Group

Na području Velike Trnovitice registrirano je ukupno 12 poslovnih subjekata u 2017. godini. Najveći dio subjekata odnosi se na društva s ograničenom odgovornošću koje čini 10 poslovnih subjekata u Općini. Ostale vrste poslovnih subjekata odnose se na jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću koje čini jedan poslovni subjekt te jednu zadrugu.

Slika 9: Vrsta poslovnih subjekata u Općini (2017)

Izvor: T&MC Research

U Tablici 10 prikazan je popis aktivnih poduzeća sa sjedištem u Općini Velika Trnovitica. Poduzeće Fadljević d.o.o. sa sjedištem u Novoj Ploščici u 2017. godini ostvarilo je ukupno 15,2 mil. kuna prihoda što ju svrstava u poduzeće s najvišim ostvarenim prihodima u Općini. Primarna djelatnost poduzeća Fadljević d.o.o. je trgovina na malo u nespecializiranim prodavaonicama pretežno hranom, pićima i duhanskim proizvodima. Ostala dva najveća poduzeća po ukupnih prihodima su Pranjic d.o.o. čija je osnovna djelatnost ostala trgovina na malo novom robom u specializiranim prodavaonicama te Proart-ing d.o.o. koji se bavi projektiranjem i nadzorom pri gradnji.

Tablica 10: Popis aktivnih poduzeća sa sjedištem u Općini (predan GFI u 2017. godini)

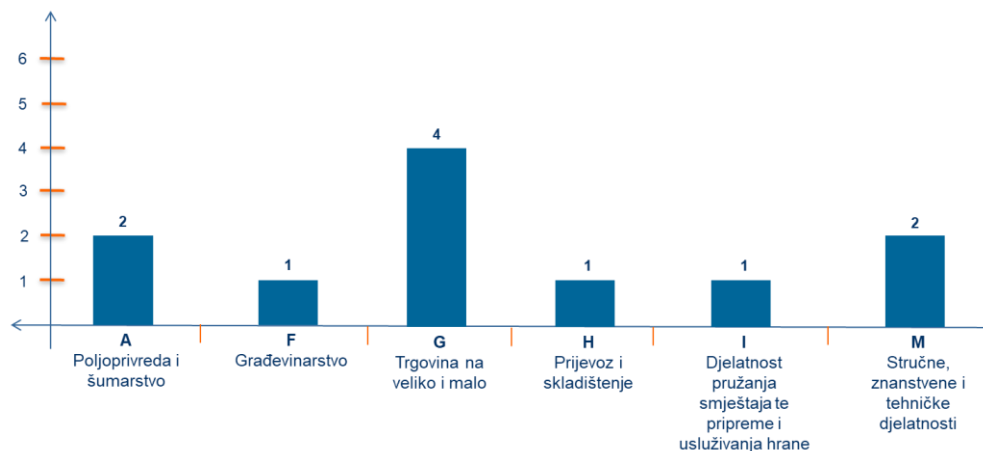
Poduzeće	Sjedište	Ukupni prihodi (2017)
Fadljević d.o.o.	Nova Ploščica	15.297.995 kn
Pranjic d.o.o.	Nova Ploščica	2.828.178 kn
Proart-ing d.o.o.	Velika Trnovitica	1.999.222 kn
Nediljko d.o.o.	Velika Trnovitica	1.762.581 kn
Oklando d.o.o.	Velika Trnovitica	1.062.722 kn
Begeom – Inženjering d.o.o.	Nova Ploščica	977.336 kn
Vedar d.o.o.	Velika Trnovitica	935.847 kn
Restoran – Park d.o.o.	Velika Trnovitica	789.119 kn
Poslon d.o.o. (u likvidaciji)	Mala Mlinska	234.999 kn
Redep d.o.o.	Velika Trnovitica	157.000 kn
Vlad Agro j.d.o.o.	Nova Ploščica	107.516 kn
UKUPNO		26.152.515 kn

Izvor: HGK – Digitalna komora / Prilagodba T&MC Group

U 2017. godini registrirano je ukupno 11 poduzeća na području Općine. Na Slici 10 prikazan je broj poduzeća prema djelatnostima u 2017. godini sukladno NKD klasifikaciji. Najveći broj poduzeća odnosi se na djelatnost trgovine na veliko i malo koju čini 4 poduzeća. Ostale značajne djelatnosti su poljoprivreda i šumarstvo u kojoj djeluju 2 poduzeća te stručna, znanstvena i tehnička djelatnost u kojoj također djeluju 2 poduzeća. Ostale djelatnosti odnose se na građevinarstvo, prijevoz i skladištenje te djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, a unutar svake od navedenih djelatnosti djeluje jedno poduzeće.

Slika 10: Broj poduzeća prema djelatnostima u 2017. godini (NKD)

Izvor: HGK – Digitalna komora / Prilagodba T&MC Group

U Tablici 11 prikazan je popis aktivnih obrta u Općini. Prema podacima Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, u prosincu 2018. godinu bilo je aktivno 9 obrta na području Općine. Najveći dio obrta odnosi se na građevinarstvo i ugostiteljstvo.

Tablica 11: Popis aktivnih obrta u Općini

Naziv	Naselje
Elektroinstalacijski obrt "Munja" – vlasnik Milan Ožegović	Mala Mlinska
Fides promet – vlasnik Igor Štrbac	Velika Mlinska
FL management obrt za savjetovanje u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem – vlasnik Matija Aržek	Velika Trnovitica
Grad-IM – vlasnik Ivan Marković	Gornja Ploščica
Građevinski obrt „Pranjić“ – vlasnik Goran Pranjić	Nova Ploščica
Kristina (obrt za ugostiteljstvo) – vlasnik Kristina Pelikan	Velika Trnovitica
MM-art (obrt za građevinarstvo) – vlasnik Mičo Mišković	Nova Ploščica
Refresh (obrt za ugostiteljstvo) – vlasnik Dražen Klimeš	Velika Trnovitica
Žitarice (obrt za poljoprivredu i prijevoz) – vlasnik Darko Poslon	Mala Mlinska

Izvor: MINGO – Registar obrtnika, prosinac 2018.

2.6.1. Poslovni subjekti u vlasništvu Općine

Prema podacima iz Sudskog registra, Općina Velika Trnovitica posjeduje određeni udio vlasništva u četiri subjekata koji su prikazani u Tablici 12:

Tablica 12: Poslovni subjekti s vlasničkim udjelom Velike Trnovitice

Naziv subjekta	Sjedište subjekta	Funkcija Općine	Općina upisana od
Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.	Vladimira Nazora 25, Garešnica	član društva	16.12.2010.
Javna vatrogasna postrojba Garešnica	Matije Gupca 136, Garešnica	osnivač ustanove	31.07.2012.
Komunalac d.o.o.	Mate Lovraka 30, Garešnica	član društva	16.11.2010.
Voda Garešnica d.o.o.	Mate Lovraka 30, Garešnica	član društva	24.03.2014.

Izvor: Sudski registar / Prilagodba T&MC Group

2.6.2. Nezaposlenost

Na području Velike Trnovitice u 2016. godini zabilježeno je ukupno 114 nezaposlenih osoba. Od ukupno 114 nezaposlenih osoba, 61 se odnosi na muškarce, a 53 na žene. Prema razini obrazovanja, najveći broj nezaposlenih odnosi se na osobe koje su završile srednju i osnovnu školu. Broj nezaposlenih koji su završili srednju školu iznosio je 57, a broj osoba sa završenom osnovnom školom 49.

Tablica 13: Broj nezaposlenih prema razini obrazovanja i spolu u 2016. godini

	Muškarci	Žene	Ukupno
Bez škole i nezavršena osnovna škola	2	2	4
Osnovna škola	29	20	49
Srednja škola	28	29	57
Viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studij	2	1	3
Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat	-	1	1
UKUPNO	61	53	114

Izvor: HZZ / Prilagodba T&MC Group

2.6.3. Analiza financija Općine

U Tablici 14 prikazan je proračun Općine koji obuhvaća razdoblje od 2017. do 2019. godine. Proračun osim za redovno financiranje poslova, funkcija i programa Općine također služi kao instrument ekonomske politike kojim se utječe na ekonomsko blagostanje Općine, odnosno ekonomski rast i zaposlenost. Najveći udio u prihodima Općine za 2019. godinu imat će prihodi od poreza te prihodi od ostalih subjekata unutar opće države. Najveći udio prihoda od ostalih subjekata unutar opće države odnosi se na financiranje iz proračuna Republike Hrvatske. Najveći udio u rashodima u 2019. godinu odnosit će se na rashode za zaposlene te materijalne rashodi, a potrebno je napomenuti kako će rashodi za nabavu nefinancijske imovine iznositi 2,44 mil. kuna zbog čega će biti ostvaren manjak proračuna u 2019. godini.

Tablica 14: Proračun Općine Velika Trnovitica

	2017	2018	2019	Indeks (2019/2017)
PRIHODI I PRIMICI	3.452.989,05	3.427.648,00	5.005.802,00	144,97
Prihodi od poreza	651.643,57	748.000,00	1.918.695,00	294,44
Prihodi od ostalih subjekata unutar opće države	1.860.901,06	1.396.148,00	1.508.607,00	81,07
Prihodi od imovine	268.311,25	338.500,00	348.500,00	129,89
Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima	672.133,17	945.000,00	1.085.000,00	161,43
Ostali prihodi	-	-	145.000,00	-
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	132.032,58	200.000,00	200.000,00	151,48
RASHODI I IZDACI	2.599.596,54	2.907.648,00	3.770.802,00	145,05
Rashodi za zaposlene	534.562,19	478.043,00	707.302,00	132,31
Materijalni rashodi	1.202.474,05	1.573.000,00	1.927.000,00	160,25
Financijski rashodi	16.928,40	26.500,00	25.000,00	147,68
Subvencije	11.578,57	13.000,00	20.000,00	172,73
Pomoći dane u inozemstvo i unutar opće države	101.113,21	112.105,00	146.500,00	144,89
Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	266.544,47	332.500,00	390.000,00	146,32
Donacije i ostali rashodi	466.395,65	372.500,00	555.000,00	119,00
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	953.100,32	750.000,00	2.435.000,00	255,48
RAZLIKA – VIŠAK/MANJAK	32.324,77	-30.000,00	-1.000.000,00	-

Izvor: Velika Trnovitica – Proračun u malom / Prilagodba T&MC Group

S obzirom na bilancu Velike Trnovitice, u 2017. godini zabilježen je rast imovine te obveza i vlastitih izvora za 11,54% u odnosu na prethodno razdoblje. Imovina Općine sastoji se od nefinancijske imovine koja se većinom odnosi na građevinske objekte te financijske imovine čije su najveće stavke potraživanja za prihode poslovanja i novac u banci i blagajni. Nefinancijska imovina čini 75,72% ukupne imovine Općine. U odnosu na 2016. godinu, zabilježen je rast nefinancijske imovine i smanjenje financijske imovine. Stavku obveze i vlastiti izvori čine obveze Općine koje se sastoje od obveza za rashode poslovanja i obveza za nabavu nefinancijske imovine te vlastiti izvori. U odnosu na prethodno razdoblje, zabilježen je pad obveza i rast vlastitih izvora Općine.

Tablica 15: *Bilanca Općine Velika Trnovitica*

	2016 (31.12.2016.)	2017 (31.12.2017.)	Indeks (2016/2017)
IMOVINA	5.965.032,00	6.653.560,00	111,54
Nefinancijska imovina	4.272.368,00	5.038.384,00	117,93
Financijska imovina	1.692.664,00	1.615.176,00	95,42
OBVEZE I VLASTITI IZVORI	5.965.032,00	6.653.560,00	111,54
Obveze	338.382,00	296.200,00	87,53
Vlastiti izvori	5.626.650,00	6.357.360,00	112,99

Izvor: Velika Trnovitica / Prilagodba T&MC Group

2.7. Obrazovanje i socijalna infrastruktura

2.7.1. Obrazovanje

Na području Velike Trnovitice djeluju dvije osnovne škole prema podacima Državnog zavoda za statistiku. Početkom 2017./2018. godine ukupno je bilo zaposleno 25 učitelja u 10 razrednih odjela, a 114 učenika pohađalo je osnovnu školu.

Tablica 16: Osnovne škole, razredni odjeli, učenici i učitelji, početak školske godine 2017./2018.

Škole	Razredni odjeli	Učitelji	Učenici		
			Ukupno	I. – IV. razred	V. – VIII. razred
2	10	25	114	59	55

Izvor: DZS / Prilagodba T&MC Group

S obzirom na broj učenika kroz duže vremensko razdoblje, u Općini nisu zabilježene značajne oscilacije te je broj učenika početkom 2017./2018. godine iznosio 114 što je 4 učenika više u odnosu na početak školske godine 2012./2013. kada je broj učenika iznosio 110.

Tablica 17: Broj učenika u osnovnim školama u Općini (početak školske godine)

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18
Velika Trnovitica	110	111	112	117	114	114

Izvor: DZS / Prilagodba T&MC Group

Na području Velike Trnovitice nije izgrađen vrtić za predškolski odgoj, a Općina sufinancira boravak djece u Dječjem vrtiću u Hercegovcu. Početkom pedagoške godine 2017./2018., zabilježeno je ukupno 8 upisane djece za koje se brine jedan odgojitelj.

Tablica 18: Dječji vrtići i druge pravne osobe, djeca i zaposleni, početak pedagoške godine 2017./2018.

Dječji vrtići i druge pravne osobe	Djeca				Zaposleni		
	Ukupno	do 3. godine	3 - 5	5 i više godina	Ukupno	Odgojitelji i učitelji	Zdravstveno osoblje
1	8	-	-	8	1	1	-

Izvor: DZS / Prilagodba T&MC Group

Osnovna škola Trnovitica

Sredinom 18. stoljeću u naselju Velika Trnovitica izgrađena je njemačka škola "Trivialschulle", a u 1912. godini školska katnica koja je nažalost srušena. Na mjestu nekadašnje njemačke škole izgrađena je današnja osnovna škola Trnovitica. Navedena škola predstavlja matičnu školu, a u naselju Nova Ploščica je izgrađena i Područna škola. Danas osnovna škola u Trnovitici ostvaruje zapažene rezultate u gotovo svim područjima. S obzirom na povijesnu tradiciju razvoja

školstva, pri školi i danas djeluje učenička zadruga, tamburaški sastavi, dramsko-recitatorska družina i školski sportski klub Mladost. U 1999. godini unutar škole je otvorena suvremeno opremljena knjižnica. Pored škole i danas stoji "stara škola" koja je sagrađena 1929./1930. godine. Osnovna škola Trnovitica je najstarija škola na području garešničkog kraja, a za vrijeme školske godine 2009./2010. obilježila je 250 godina postojanja.

2.7.2. Socijalna infrastruktura

Na području Općine prema podacima Ministarstva uprave registrirano je ukupno osam aktivnih sportskih udruga koje čine ribolovne udruge, nogometni klubovi i lovačka društva. Popis je prikazan u Tablici 19:

Tablica 19: Sportske udruge na području Općine

Naziv udruge	Sjedište
Športsko ribolovno društvo "Amur"	Velika Mlinska
Športsko ribolovna udruga "Linjak"	Nova Ploščica
Športsko ribolovno društvo "Klen"	Velika Trnovitica
Nogometni klub "Mladost"	Nova Ploščica
Lovačka udruga "Jelen"	Velika Trnovitica
Športsko ribolovno društvo "Šaran"	Mala Mlinska
Lovačko društvo "Vepar"	Gornja Trnovitica
Nogometni klub "Moslavina"	Velika Trnovitica

Izvor: Ministarstvo uprave - Registar udruga / Prilagodba T&MC Group

S obzirom na vatrogasne udruge, na području Općine registrirano je šest aktivnih vatrogasnih udruga koje su prikazane u Tablici 20.

Tablica 20: *Vatrogasne udruge na području Općine*

Naziv udruge	Sjedište
Vatrogasna zajednica Općine Velika Trnovitica	Velika Trnovitica
Dobrovoljno vatrogasno društvo Mala Mlinska	Mala Mlinska
Dobrovoljno vatrogasno društvo Velika Trnovitica	Velika Trnovitica
Dobrovoljno vatrogasno društvo Velika Mlinska	Velika Mlinska
Dobrovoljno vatrogasno društvo Mala Trnovitica	Mala Trnovitica
Dobrovoljno vatrogasno društvo Nova Ploščica	Nova Ploščica

Izvor: *Ministarstvo uprave - Registar udruga / Prilagodba T&MC Group*

Ostale aktivne udruge prema Ministarstvu uprave koje djeluju na području Općine su Kulturno-umjetničko društvo "Trnovitica" i stočarska udruga koji imaju registrirano sjedište u naselju Velika Trnovitica.

KUD "Trnovitica"

Povijest kulturno-umjetničkog društva "Trnovitica" seže od 60-tih godina kada je osnovana preteča današnjeg društva. KUD "Trnovitica" zabilježilo je svoj prvi nastup 1999. godine povodom 240-te obljetnice školstva u Velikoj Trnovitici. Danas društvo broji ~40 aktivnih članova u dvije sekcije: folklornoj i tamburaškoj. Društvo je nastupalo na brojnim događajima, a potrebno je spomenuti

Vinkovačke jeseni, Brodsko kolo, Otočko proljeće, Sisačko-Moslavačko ljeto te ostale manifestacije. Kvaliteta i uspješnost nastupa rezultirala je odlaskom na gostovanje u Njemačku gdje je Društvo kao predstavnik Bjelovarsko-bilogorske županije gostovalo u Braunselweigu.

Na području Velike Trnovitice djeluje jedna opća ambulanta u sklopu obiteljske medicine (Ordinacija opće medicine dr. Aržek) te ljekarna Farmacia.

Od ostalih ustanova potrebno je spomenuti poslovnicu Hrvatske pošte u Velikoj Trnovitici koji je smješten u zgradi sjedišta Općine te PPK trgovinu čija je osnovna djelatnost maloprodaja.

2.8. Komparativna analiza: Velika Trnovitica i izabrane općine u EU

Postupak ocjenjivanja indeksa razvijenosti i stupnja razvijenosti provodi se temeljem Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN br. 153/09) i Uredbe o indeksu razvijenosti (NN br. 63/10). Indeks razvijenosti izračunava se na temelju pet pokazatelja (stope nezaposlenosti, dohotka po stanovniku, proračunskih prihoda jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave po stanovniku, općeg kretanja stanovništva i stope obrazovanosti) koji u različitim omjerima utječu na njegovu vrijednost.

Indeks razvijenosti je pokazatelj stupnja razvijenosti lokalnih i županijskih jedinica. Računa se kao ponderirani prosjek pet osnovnih društveno-gospodarskih pokazatelja: dohotka po stanovniku, stope nezaposlenosti, izvornih prihoda po stanovniku lokalnih odnosno županijskih jedinica, kretanja broja stanovnika i stupnja obrazovanosti. Na temelju odstupanja od nacionalnog prosjeka, jedinica se razvrstava u pripadajuću skupinu.

Prema podacima iz 2018. godine Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Bjelovarsko-bilogorska županija je uvrštena u I. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave. Bjelovarsko-bilogorska županija pripada NUTS 2 regiji Kontinentalna Hrvatska čiji BDP po stanovniku iznosi 64,1% prosjeka Europske unije. Općina Velika Trnovitica je uvrštena u II. skupinu jedinica lokalne samouprave prema stupnju razvijenosti.

Slika 11: Usporedni pokazatelji ekonomske razvijenosti Općine

 Velika Trnovitica (HR)	 Sirač (HR)	 Sv. Jurij (SLO)	 Villány (H)	 Loipersdorf (A)
Broj stanovnika: 1.370 (2011)	Broj stanovnika: 2.178 (2011)	Broj stanovnika: 2.883 (2011)	Broj stanovnika: 2.517 (2011)	Broj stanovnika: 1.389 (2011)
BDP/stanovniku: EUR 6.800	BDP/stanovniku: EUR 7.000	BDP/stanovniku: EUR 11.948	BDP/stanovniku: EUR 8.809	BDP/stanovniku: EUR 28.059 (2012)
Index EU 28 = 100 37%	Index EU 28 = 100 39%	Index EU 28 = 100 58%	Index EU 28 = 100 43%	Index EU 28 = 100 124%
Index HR = 100 68%	Index HR = 100 69%	Index SLO = 100 69%	Index HU = 100 82%	Index A = 100 85%
Broj zaposlenih: n/a	Broj zaposlenih: 255	Broj zaposlenih: 1.047 (2013)	Broj zaposlenih: 1.100 (2013)	Broj zaposlenih: 820 (2013)
Broj nezaposlenih: n/a	Broj nezaposlenih: 195 (2013)	Broj nezaposlenih: 125 (12/2013)	Broj nezaposlenih: 130 (12/2013)	Broj nezaposlenih: 54 (12/2013)
Proračun: € 0,82 mil.(2019)	Proračun: € 1,3 mil.(2017)	Proračun: € 2,54 mil.(2018)	Proračun: € 2,5 mil. (2018)	Proračun: € 4,0 mil. (2018)

Izvor: T&MC Research

Slika 11 prikazuje analizu glavnih ekonomskih pokazatelja Općine u usporedbi s jedinicama lokalne samouprave slične veličine i geografskog položaja u Hrvatskoj, Sloveniji, Mađarskoj i Austriji. Austrijska Općina Loipersdorf u pokrajini Gradišće bilježi najveći BDP po stanovniku od € 28.059. Ova austrijska općina ima najrazvijeniju ekonomiju, s dominacijom poljoprivrede i turizma, relativno velikim brojem radnih mjesta (820) te proračunom u iznosu od € 4.0 mil. Općina ima vrlo razvijenu turističku ponudu u kojoj prevladava lječilišni turizam te ostvaruje preko 100.000 noćenja turista godišnje. Općina Velika Trnovitica u odnosu na ostale usporedive Općine ima najmanji indeks razvijenosti i najmanji proračun, a predviđeni proračun za 2019. godinu iznositi će €0,82 mil.

2.9. SWOT analiza

Na Slici 12 prikazana je SWOT analiza Velike Trnovitice koja uključuje analizu njezinih snaga, slabosti, prilika i prijetnji. Izrada SWOT analize neophodna je podloga za definiranje strateških ciljeva i prioriteta razvoja Općine. Najveća snaga Općine sastoji se u njezinoj lokaciji u središnjoj Hrvatskoj te blizini glavnog grada Zagreba. Također, Općina je dobro prometno povezana i nalazi se u blizini glavnih prometnih pravaca. Osim navedenog, potrebno je i spomenuti prirodne ljepote u Općini, očuvan okoliš i kulturno-povijesno nasljeđe. Područje Općine je bogati lovištima te staništima divljih životinja i ptica.

Slabosti Općine sastoje se u njezinoj nerazvijenoj komunalnoj infrastrukturi i lokalnim prometnicama čiji će razvoj biti jedan od prioriteta dokumenta Strategije. Osim navedenog, potrebno je spomenuti i nerazvijenu gospodarsku infrastrukturu te nedostatak radnih mjesta što također rezultira iseljavanjem stanovništva.

S obzirom na prilike, Općina ima veliku mogućnost razvoja poljoprivrede i manjih prerađivačkih kapaciteta te veliki potencijal za razvoj turizma. Potrebno je spomenuti i mogućnost razvoja proizvodnje energije iz obnovljivih izvora te pristup fondovima iz Europske unije zbog niske razine razvijenosti.

Prijetnje razvoja Općine sastoje se u izostanku implementacijskih aktivnosti, nedovoljno razvijenoj poduzetničkoj aktivnosti lokalnog stanovništva i smanjenju ljudskih potencijala.

Slika 12: SWOT analiza Općine Velika Trnovitica

Izvor: T&MC Research

3.1. Misija i vizija razvoja Općine

Strategija razvoja Općine za razdoblje od 2019. do 2027. godine predstavlja dugoročni plan mobilizacije svih potencijala kako bi se ostvarila definirana misija, dugoročna vizija i dugoročni ciljevi razvoja Općine. Razvoj i napredak u Općini bazirati će se na principima održivog razvoja te na očuvanju prirodnog i kulturnog bogatstva te socijalne uključenosti kako bi se osiguralo kvalitetno mjesto za život budućim generacijama. Općina će također s kapitalom u svom vlasništvu te uz sufinanciranje strukturnih fondova Europske unije pokrenuti nekoliko razvojnih projekata. Za uspješnu provedbu strategije razvoja Općine potrebno je ne samo mobilizirati lokalnu samoupravu i njezine institucije već i stanovnike Velike Trnovitice. Vizija razvoja Općine u 2027. godini prepoznaje Općinu kao ekonomski uspješnu jedinicu lokalne samouprave s razvijenom komunalnom i društvenom infrastrukturom te rastućim gospodarstvom.

VIZIJA

Osigurati ubrzani razvoj i postati u roku narednih 7-10 godina ekonomski uspješna Općina s razvijenom komunalnom i društvenom infrastrukturom te rastućim gospodarstvom koje će osigurati blagostanje stanovnika Općine.

Misija Općine predstavlja način na koji će se postići vizija razvoja, a misija Općine je sukladno definiranoj viziji osigurati kvalitetan život svojim stanovnicima u suvremenom, gospodarski naprednom, socijalno sigurnom, kulturno razvijenom i ekološki održivom općinskom okruženju.

MISIJA

Osigurati kvalitetan život svim svojim stanovnicima u suvremenom, gospodarski naprednom, socijalno sigurnom, kulturno razvijenom i ekološki održivom općinskom okruženju.

3.2. Ciljevi razvoja Općine

Strategija razvoja Općine do 2027. godine podrazumijeva 3 glavna razvojna cilja: ubrzavanje ekonomskog rasta i lokalnog razvoja, stvaranje uvjeta za poželjan život u Općini te energetske nezavisnu Općinu (lokalna proizvodnja energije). Ciljevi razvoja Općine Velika Trnovitica do 2027. godine baziraju se na definiranoj viziji Općine i predstavljaju skup zadataka koje je potrebno ispuniti u svrhu uspješne provedbe strategije razvoja Općine (Slika 13).

Slika 13: Glavni razvojni ciljevi Općine u razdoblju 2019-2027.g.

Izvor: T&MC Group

4.1. Strateška područja djelovanja

Ostvarivanje postavljenih ciljeva razvoja Velike Trnovitice pretpostavlja intervenciju lokalne jedinice te partnerstvo između jedinice lokalne samouprave i privatnih investitora. Uvažavajući potrebu za komunalnom i društvenom infrastrukturom, jačanjem gospodarstva i turizma, poljoprivrede i energetske nezavisnosti, potrebno je definirati prioriteta područja intervencije, odnosno područja djelovanja do 2027. godine.

U okviru ove strategije se postavljaju sljedeća prioriteta područja intervencije i djelovanja s ciljem ubrzanog razvoja i osiguranja ostvarivanja strateških ciljeva (Slika 14):

1. prometna i komunalna infrastruktura,
2. kulturna i društvena infrastruktura,
3. gospodarstvo i turizam,
4. poljoprivreda,
5. očuvanje okoliša i proizvodnja energije.

Slika 14: Područja intervencije i mjere u razdoblju 2019-2027.g.

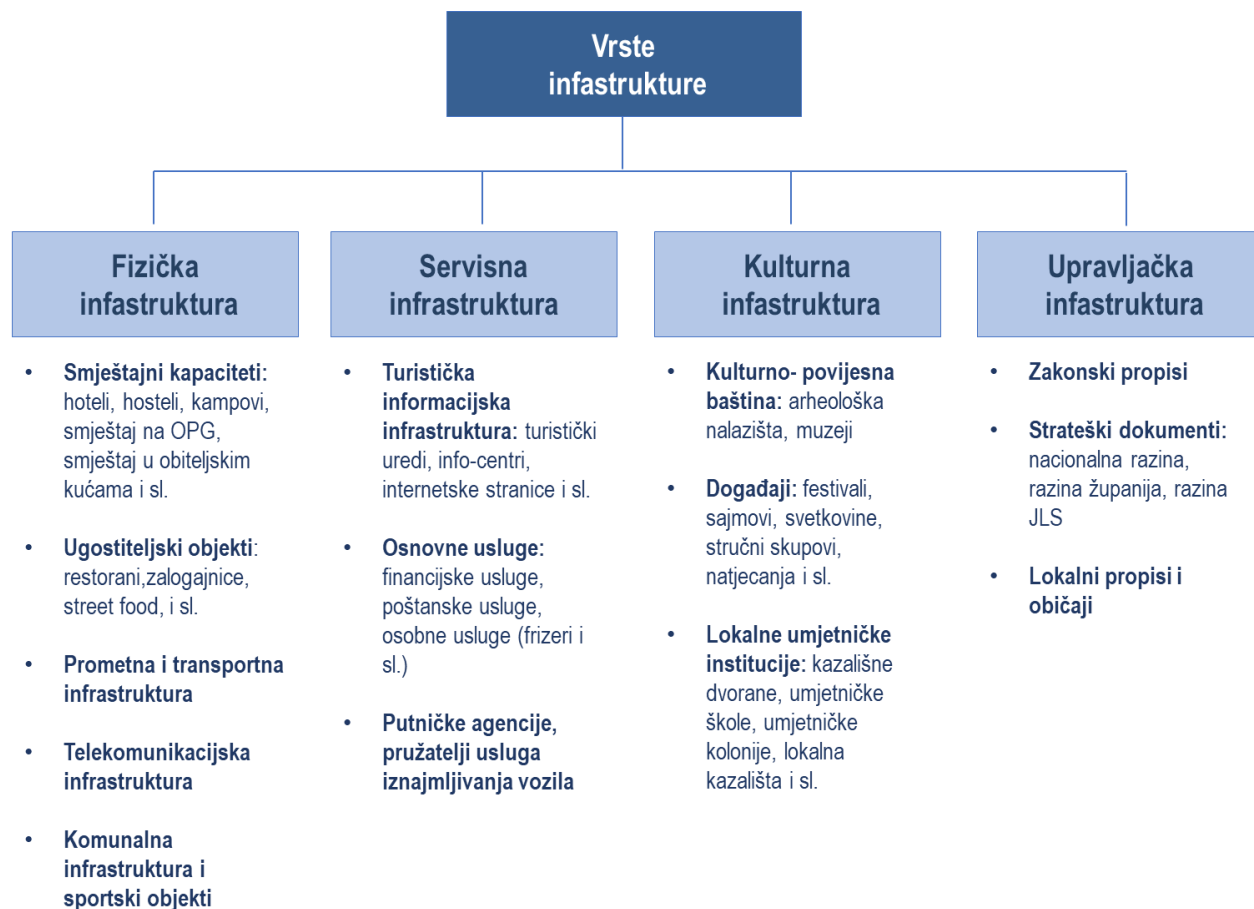
Izvor: T&MC Group

4.2. Prioriteti intervencije

4.2.1. Razvoj infrastrukture

Pod pojmom infrastrukture podrazumijevamo tehničke strukture i sustave koji podržavaju društvo i njezin razvoj. Infrastruktura može biti u vlasništvu i održavana od lokalnih i središnjih vlasti, ali i od privatnih poduzeća ili u sklopu javno-privatnog partnerstva. S ekonomskog pogleda, infrastruktura se smatra elementom ekonomije koja dopušta proizvodnju dobara i usluga koje same nisu dio proizvodnog procesa. Razvoj infrastrukture je danas strateško pitanje povezano ne samo s lokalnim razvojem već i razvitkom cijelih regija. U okviru Strategije razvoja na području Velike Trnovitice izgradnja temeljne infrastrukture predstavlja prvi prioritet intervencije.

Slika 15: Vrste infrastrukture

Izvor: T&MC Group

Infrastruktura se prema vrsti dijeli na fizičku, servisnu, kulturnu i upravljačku infrastrukturu (Slika 15). Fizička infrastruktura obuhvaća prometnu i transportnu infrastrukturu (prometnice, lokalne ceste, biciklističke i pješačke staze, željeznički i autobusni kolodvori i sl.), smještajne kapacitete, ugostiteljske objekte, komunalnu i telekomunikacijsku infrastrukturu.

Servisna turistička infrastruktura se odnosi na organizacije koje pružaju različite usluge: turističke usluge i infrastruktura, osnovne usluge (financije, pošta, frizerski salon, trgovine i sl.) te putničke agencije i pružatelje usluga iznajmljivanja vozila.

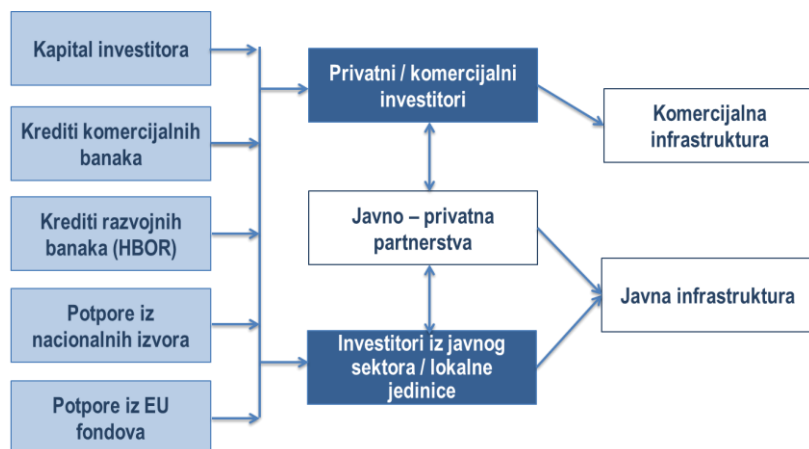
Pod pojmom kulturne infrastrukture podrazumijevamo objekte kulturno-povijesne baštine, organizacije različitih kulturnih događaja i skupova, različite kulturno-umjetničke institucije (kazališta, koncertne dvorane, umjetničke škole, umjetničke kolonije) te organizacije različitih seminara i tečajeva.

Upravljačka infrastruktura ima poseban značaj za dugoročnu održivost Općine. Na vrhu piramide upravljačke infrastrukture nalaze se propisi EU i nacionalni propisi kojima se administriraju i reguliraju gospodarske djelatnosti. Pravila koje propisuju jedinice lokalne samouprave, strateški i urbanistički planovi te lokalni običaji također predstavljaju važnu sastavnicu ukupne upravljačke infrastrukture.

Na području Velike Trnovitice potrebno je izgraditi komunalnu infrastrukturu koja se odnosi na modernizaciju lokalnih prometnica i povezivanje, a također je u fokusu i unapređenje vodoopskrbe i odvodnje s obzirom na nepostojanje vodoopskrbnog sustava. S obzirom na kulturnu i društvenu infrastrukturu, dokumentom strategija predviđeno je preuređenje stare osnovne škole u lokalni muzej i knjižnicu te izgradnja središta Općine s društvenim centrom.

Općina Velika Trnovitica će u razdoblju 2019-2027.g. pokretati projekte izgradnje komunalne, kulturne i društvene infrastrukture sukladno ovom strateškom planu. Implementacijski projekti će biti financirani iz vlastitih izvora Općine, strukturnih i investicijskih fondova EU te kroz model javno-privatnog partnerstva.

Slika 16: Model financiranja infrastrukture u Velikoj Trnovitici

Izvor: T&MC Group, prema A. Panasiuk (2007)

4.2.2. Gospodarstvo i turizam

Drugi prioritet intervencije odnosi se na sektor gospodarstva i turizma. Strateškim dokumentom predviđeni su sljedeći projekti:

- uređenje poslovne zone,
- uređenje ribnjaka i izgradnja turističke infrastrukture,
- pokretanje poduzeća za preradu, skladištenje i prodaju poljoprivrednih proizvoda lokalnih OPG-a,
- osnivanje centra kompetencija za razvoj agro-turizma.

Poslovne ili poduzetničke zone predstavljaju dio teritorija neke općine ili grada koji je radi poticanja gospodarske aktivnosti infrastrukturno opremljen, a mjerodavna općina omogućuje dodatne pogodnosti. Poduzetničke zone su projekt Vlade Republike Hrvatske kojim se želi potaknuti razvoj malog i srednjeg poduzetništva osiguravanjem povoljnosti poduzetnicima pri gradnji poslovnog prostora na infrastrukturno opremljenom zemljištu. Prilikom razvoja poduzetničke zone je bitno voditi računa o prometnoj povezanosti unutar zone i izvan poduzetničke zone, o mogućnostima širenja zone u budućnosti, ekološkim čimbenicima i proizvodnim potrebama. Strateškim dokumentom predviđena je izgradnja i komunalno opremanje manje poslovne zone s poduzetničkim centrom koji će stručnom i edukativnom pomoći poduzetnicima omogućiti razvoj poduzetništva.

Prostor ribnjaka na području Velike Trnovitice pogodan je za izgradnju kampa s bungalovima i razvoj ribolovnog turizma. Također, područje Općine je pogodno i za razvoj agro-turizma. Razvoj turizma u Općini će se temeljiti na općem trendu razvoja ruralnog turizma u panonsko-podunavskoj regiji. U tom smislu se može planirati da će na područje Općine, nakon razvoja temeljne turističke infrastrukture, dolaziti turisti iz segmenata turističkog tržišta koji danas dolaze u turistički razvijene ruralne prostore Panonske nizine. Na Slici 17 prikazana je segmentacija turističkog tržišta, a ciljani segmenti tržišta ruralnog turizma će biti:

- etablirani turisti s višom kupovnom moći, skloni novim turističkim iskustvima, kulturnim događajima, ljubitelji vrhunske i autentične gastronomije, skloni višoj turističkoj potrošnji,

- postmaterijalni turisti, skloni eko-turizmu i aktivnom turizmu, multikulturno orijentirani i neskloni pretjeranoj potrošnji,
- turisti „performeri“, skloni intenzivnom korištenju novih tehnologija, konzumenti kulturnih i kreativnih turističkih proizvoda te skloni visokoj razini turističke potrošnje.

Slika 17: Segmentacija i obilježja ciljanih skupina ruralnih turista

Izvor: Studija "Generiranje dodane vrijednosti kroz turizam u pokrajini Gradišće", Kreutzer, Fischer & Partner (2015), prilagodba T&MC Group

S obzirom na veliki broj OPG-a na području Velike Trnovitice, u sklopu poticanja razvoja poljoprivrede jedna od mjera je pokretanje poduzeća za prerađu, skladištenje i prodaju poljoprivrednih proizvoda lokalnih OPG-a u kojem bi Općina bila suosnivač. Osim navedenog, također će se osnovati centar kompetencija za razvoj agro-turizma na području Općine i susjednih jedinica lokalne samouprave. Osnovni cilj centra kompetencija

bit će razvoj ljudskih potencijala, a specifični ciljevi poboljšanje kvalitete agro-turističkih usluga i unapređenje vještina korisnika Centra u području agro-turizma.

4.2.3. Očuvanje okoliša i energetska nezavisnost

Treći prioritet intervencije odnosi se na očuvanje okoliša i proizvodnju energije u svrhu energetske nezavisnosti Velike Trnovitice. Kako bi se ostvario navedeni cilj, Općina će provoditi projekt uređenja općinskog središta, a strateškim dokumentom se također planira izgradnja postrojenja za proizvodnju energije.

Slika 18: Vrste energija prema utjecaju na okoliš

Izvor: EPA – Američka agencija za zaštitu okoliša, Prilagodba T&MC Group

S obzirom na vrste energija prema utjecaju na okoliš, postoje dvije vrste energije: konvencionalna (tradicionalna) i obnovljiva energija koja uključuje i zelenu energiju (Slika 18). Konvencionalna energija odnosi se na vrstu energije koja je dobivena iz tradicionalnih izvora poput ugljena, nafte, prirodnog plina, nuklearne energije i sl. Za razliku od konvencionalne energije, obnovljiva energija predstavlja energiju koja

je dobivena iz prirodnih izvora poput sunca, vjetra, vode, geotermalne topline, biomase i biogoriva. Zelena energija predstavlja kategoriju obnovljive energije koja ima najmanji negativan utjecaj na okoliš te također potiče održivi razvoj za razliku od tradicionalne energije.

Kako bi se ostvarila energetska nezavisnost Velike Trnovitice, strateškim dokumentom je planirana izgradnja postrojenja za proizvodnju energije koja će se proizvoditi iz biomase. Razlog za odabir biomase sastoji se u činjenici da je biomasa najsloženiji oblik obnovljivih izvora energije koja obuhvaća široku sirovinsku osnovu. Također, iz biomase se mogu proizvesti različiti oblici korisne energije uporabom različitih tehnologija pretvorbe. Preporuka za prostor Velika Trnovitice je izgradnja postrojenja za proizvodnju energije iz biomase snage 3 MW.

PODRUČJE INTERVENCIJE 1 – PROMETNA I KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

NAZIV PROJEKTA	IZRADA STRATEŠKOG PLANA MODERNIZACIJE I UPRAVLJANJA OPĆINSKIM I NERAZVRSTANIM CESTAMA
Šifra projekta:	PI 1-01
Lokacija projekta:	Velika Trnovitica
Vrsta projekta:	Glavni projekt
Opći cilj:	Određivanje cestovne infrastrukture koja zahtijeva modernizaciju i definiranje odgovornosti, standarda i smjernica za upravljanjem općinskim i nerazvrstanim cestama
Vrijednost:	Ukupna vrijednost: KN 50.000
Financiranje:	Proračun Općine, podmjera 7.1.
Prijavitelj:	Općina Velika Trnovitica
Terminski plan provedbe projekta:	Planiranje: Q3 2017. – Q3 2018. Realizacija: Q4 2019. – Q3 2021.

NAZIV PROJEKTA	RJEŠAVANJE IMOVINSKO-PRAVNIH ODNOSA IZMEĐU OPĆINE I REPUBLIKE HRVATSKE
Šifra projekta:	PI 1-02
Lokacija projekta:	Velika Trnovitica
Vrsta projekta:	Glavni projekt
Opći cilj:	Uređivanje stanja zemljišnih knjiga i katastra u svrhu uklanjanja potencijalnih rizika u provedbi strateških projekata Općine
Vrijednost:	Ukupna vrijednost: KN 50.000
Financiranje:	Proračun Općine
Prijavitelj:	Općina Velika Trnovitica
Terminski plan provedbe projekta:	Planiranje: Q3 2017. – Q3 2018. Realizacija: Q4 2019. – Q3 2021.

NAZIV PROJEKTA	MODERNIZACIJA LOKALNIH PROMETNICA
Šifra projekta:	PI 1-03
Lokacija projekta:	Velika Trnovitica
Vrsta projekta:	Glavni projekt
Opći cilj:	Obnova lokalnih prometnica u Općini
Vrijednost:	Ukupna vrijednost: KN 7.000.000
Financiranje:	Proračun Općine, EFRR, podmjera 7.2
Prijavitelj:	Općina Velika Trnovitica
Terminski plan provedbe projekta:	Planiranje: Q3 2017. – Q3 2018. Realizacija: Q4 2019. – Q3 2021.

NAZIV PROJEKTA	MODERNIZACIJA MREŽE VODOOPSKRBE I ODVODNJE NA PODRUČJU OPĆINE
Šifra projekta:	PI 1-04
Lokacija projekta:	Velika Trnovitica
Vrsta projekta:	Glavni projekt
Opći cilj:	Izgradnja vodovodne mreže i odvodnje i podizanje kvalitete života u Općini
Vrijednost:	Ukupna vrijednost: KN 13.000.000
Financiranje:	Proračun Općine, EFRR, podmjera 7.2
Prijavitelj:	Općina Velika Trnovitica
Terminski plan provedbe projekta:	Planiranje: Q3 2017. – Q3 2018. Realizacija: Q4 2019. – Q3 2021.

NAZIV PROJEKTA	IZGRADNJA WI-FI MREŽE U GLAVNOM NASELJU (VELIKA TRNOVITICA)
Šifra projekta:	PI 1-05
Lokacija projekta:	Velika Trnovitica
Vrsta projekta:	Glavni projekt
Opći cilj:	Osiguranje besplatnog pristupa Internetu stanovnicima Općine
Vrijednost:	Ukupna vrijednost: KN 100.000
Financiranje:	Proračun Općine, WiFi4EU
Prijavitelj:	Općina Velika Trnovitica
Terminski plan provedbe projekta:	Planiranje: Q3 2017. – Q3 2018. Realizacija: Q4 2019. – Q3 2021.

PODRUČJE INTERVENCIJE 2 – KULTURNA I DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

NAZIV PROJEKTA	OBNOVA “STARE ŠKOLE“ I PREUREĐENJE U LOKALNI MUZEJ I KNJIŽNICU
Šifra projekta:	PI 2-01
Lokacija projekta:	Velika Trnovitica
Vrsta projekta:	Glavni projekt
Opći cilj:	Obnova i valorizacija zapostavljene kulturne baštine i razvoj turizma u Općini
Vrijednost:	Ukupna vrijednost: KN 2.500.000
Financiranje:	Proračun Općine, EFRR, Podmjera 7.4, privatni investitori (JPP)
Prijavitelj:	Općina Velika Trnovitica
Terminski plan provedbe projekta:	Planiranje: Q3 2017. – Q3 2018. Realizacija: Q4 2019. – Q3 2021.

NAZIV PROJEKTA	IZGRADNJA SREDIŠTA OPĆINE S DRUŠTVENIM DOMOM
Šifra projekta:	PI 2-02
Lokacija projekta:	Velika Trnovitica
Vrsta projekta:	Glavni projekt
Opći cilj:	Revitalizacija središta općine i doprinos atraktivnosti naselja
Vrijednost:	Ukupna vrijednost: KN 5.000.000
Financiranje:	Proračun Općine, EFRR, Podmjera 7.4.
Prijavitelj:	Općina Velika Trnovitica
Terminski plan provedbe projekta:	Planiranje: Q3 2017. – Q3 2018. Realizacija: Q4 2019. – Q3 2021.

NAZIV PROJEKTA	OTKUP STARIH OBITELJSKIH KUĆA I PREUREĐENJE U OPĆINSKE KUĆE
Šifra projekta:	PI 2-03
Lokacija projekta:	Velika Trnovitica
Vrsta projekta:	Glavni projekt
Opći cilj:	Osiguravanje stanovanja za mlade obitelji i stručne kadrove
Vrijednost:	Ukupna vrijednost: KN 900.000
Financiranje:	Proračun Općine
Prijavitelj:	Općina Velika Trnovitica
Terminski plan provedbe projekta:	Planiranje: Q3 2017. – Q3 2018. Realizacija: Q4 2019. – Q3 2021.

PODRUČJE INTERVENCIJE 3 – GOSPODARSTVO I TURIZAM

NAZIV PROJEKTA	UREĐENJE RIBNJAKA I IZGRADNJA TURISTIČKE INFRASTRUKTURE SA SMJEŠTAJNIM KAPACITETIMA
Šifra projekta:	PI 3-01
Lokacija projekta:	Velika Trnovitica
Vrsta projekta:	Glavni projekt
Opći cilj:	Uređenje ribnjaka i izgradnja središnjeg mjesta za razvoj turizma u Općini
Vrijednost:	Ukupna vrijednost: KN 5.000.000
Financiranje:	Proračun Općine, EFRR, privatni investitori (JPP), podmjera 7.4
Prijavitelj:	Općina Velika Trnovitica
Terminski plan provedbe projekta:	Planiranje: Q3 2017. – Q3 2018. Realizacija: Q4 2019. – Q3 2021.

NAZIV PROJEKTA	UREĐENJE I OPREMANJE MANJE POSLOVNE ZONE S PODUZETNIČKIM CENTROM
Šifra projekta:	PI 3-02
Lokacija projekta:	Velika Trnovitica
Vrsta projekta:	Glavni projekt
Opći cilj:	Izgradnja poslovne zone i poticanje razvoja poduzetništva na području Općine
Vrijednost:	Ukupna vrijednost: KN 9.000.000
Financiranje:	Proračun Općine, EFRR
Prijavitelj:	Općina Velika Trnovitica
Terminski plan provedbe projekta:	Planiranje: Q3 2017. – Q3 2018. Realizacija: Q4 2019. – Q3 2021.

PODRUČJE INTERVENCIJE 4 – POLJOPRIVREDA

NAZIV PROJEKTA	OSNIVANJE PODUZEĆA ZA PRERADU, SKLADIŠTENJE I PRODAJU POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA LOKALNIH OPG-A
Šifra projekta:	PI 4-01
Lokacija projekta:	Velika Trnovitica
Vrsta projekta:	Glavni projekt
Opći cilj:	Poticanje suradnje između Općine i OPG-a te prodaja lokalnih proizvoda
Vrijednost:	Ukupna vrijednost: KN 2.500.000
Financiranje:	Proračun Općine, EFRR
Prijavitelj:	Općina Velika Trnovitica
Terminski plan provedbe projekta:	Planiranje: Q3 2017. – Q3 2018. Realizacija: Q4 2019. – Q3 2021.

NAZIV PROJEKTA	OSNIVANJE CENTRA KOMPETENCIJA ZA RAZVOJ AGRO-TURIZMA
Šifra projekta:	PI 4-02
Lokacija projekta:	Velika Trnovitica
Vrsta projekta:	Glavni projekt
Opći cilj:	Izgradnja centra kompetencija i razvoj ljudskih potencijala u području agro-turizma
Vrijednost:	Ukupna vrijednost: KN 5.000.000
Financiranje:	Proračun Općine, EFRR
Prijavitelj:	Općina Velika Trnovitica
Terminski plan provedbe projekta:	Planiranje: Q3 2017. – Q3 2018. Realizacija: Q4 2019. – Q3 2021.

PODRUČJE INTERVENCIJE 5 – OČUVANJE OKOLIŠA I PROIZVODNJA ENERGIJE

NAZIV PROJEKTA	UREĐENJE OPĆINSKOG SREDIŠTA
Šifra projekta:	PI 5-01
Lokacija projekta:	Velika Trnovitica
Vrsta projekta:	Glavni projekt
Opći cilj:	Uređenje općinskog središta i podizanje kvalitete života stanovnika Općine
Vrijednost:	Ukupna vrijednost: KN 200.000
Financiranje:	Proračun Općine, EFRR, Podmjera 7.4.
Prijavitelj:	Općina Velika Trnovitica
Terminski plan provedbe projekta:	Planiranje: Q3 2017. – Q3 2018. Realizacija: Q4 2019. – Q3 2021.

NAZIV PROJEKTA	IZGRADNJA POSTROJENJA ZA PROIZVODNJU ENERGIJE
Šifra projekta:	PI 5-02
Lokacija projekta:	Velika Trnovitica
Vrsta projekta:	Glavni projekt
Opći cilj:	Izgradnja energane i osiguranje energetske nezavisnosti Općine
Vrijednost:	Ukupna vrijednost: KN 12.000.000
Financiranje:	Proračun Općine, EFRR, Podmjera 7.2.
Prijavitelj:	Općina Velika Trnovitica
Terminski plan provedbe projekta:	Planiranje: Q3 2017. – Q3 2018. Realizacija: Q4 2019. – Q3 2021.

Vremenski plan projekata predstavlja prikaz svih projekata i vrijeme provedbe koji su definirani u dokumentu Strategije razvoja Općine kako bi se osigurala realizacija postavljene vizije i ciljeva. Za sve projekte definirano je vremensko razdoblje u kojem će se projektne aktivnosti izvršiti. Vremenske jedinice planiranja definirane su na godišnjoj razini. Sukladno navedenom, na Slici 19 prikazano je 13 definiranih strateških projekata koji će se provoditi u Općini i vremensko razdoblje provedbe projektnih aktivnosti:

Slika 19: Vremenski plan

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
PROMETNA I KOMUNALNA INFRASTRUKTURA									
Strateški plan modernizacije i upravljanja cestama									
Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa između RH i Općine									
Modernizacija lokalnih prometnica									
Modernizacija mreže vodoopskrbe i odvodnje									
Izgradnja Wi-Fi mreže									
KULTURNA I DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA									
Preuređenje "stare škole" u lokalni muzej i knjižnicu									
Izgradnja središte Općine s društvenim domom									
Otkup starih obiteljskih kuća i preuređenje u općinske kuće									
GOSPODARSTVO I TURIZAM									
Uređenje ribnjaka i izgradnja turističke infrastrukture									
Uređenje poslovne zone s poduzetničkim centrom									
POLJOPRIVREDA									
Osnivanje poduzeća za prodaju proizvoda OPG-a									
Osnivanje centra kompetencija za agro-turizam									
OČUVANJE OKOLIŠA I PROIZVODNJA ENERGIJE									
Uređenje općinskog središta									
Izgradnja postrojenja za proizvodnju energije									

Monitoring je sistematski i rutinski proces prikupljanja podataka i informacija iz projekata kojim se implementira Strategija razvoja Općine koja se sastoji od:

- praćenja efikasnosti upotrebe resursa i ostvarivanja prethodno postavljenih projektnih ciljeva i pokazatelja,
- prikupljanje iskustvenih podataka s ciljem korekcije projektnih aktivnosti i unapređenja prakse strateškog planiranja razvoja Općine i projektnog vođenja u budućnosti,
- prikupljanje informacija za proces evaluacije.

Monitoring je proces koji se uspostavlja u fazi izrade i traje za vrijeme trajanja implementacije Strategije razvoja Općine. Monitoring predstavlja provjeru napretka implementacije i projektnih aktivnosti u odnosu na plan. Proces monitoringa sastoji se od dvije komponente:

- uspostavljanje sustava prikupljanja informacija – monitoring informacijskog sustava,
- prikupljanje i obrada podataka.

Sistemski prikupljeni podaci se obrađuju i računaju se indikatori.

Za proces monitoringa su važne sljedeće grupe ulaznih podataka:

- financijski podaci - informacije o projektnim budžetima i informacije o utrošenim financijskim sredstvima,
- empirijski (fizički) podaci - podaci iz kojih se računaju indikatori učinaka,
- administrativni podaci - informacije o napretku projektnih radova (u kojoj fazi se projekt nalazi).

Cilj obrade podataka je transformacija kvantitativnih podataka u informacije koje su relevantne donositeljima odluka.

Evaluacija je sistematsko i objektivno ocjenjivanje napretka projekta ili potpunosti projekta nakon njegovog završetka. Procesom evaluacije se ocjenjuju podaci i informacije u cilju pripremanja izvještaja za donositelje strateških odluka. Evaluacija pomaže u donošenju zaključaka u vezi pet najvažnijih aspekata intervencije:

- strateškog značaja intervencije (projekta),
- efikasnosti korištenja resursa,
- učinku intervencije na ostvarenje postavljenih strateških ciljeva,
- dugoročnoj održivosti intervencije (projekta).

Evaluacija mora pronaći odgovore na sljedeća pitanja:

- da li je intervencija imala efekta; ako je koliki je učinak intervencije, pozitivan ili negativan?
- zašto intervencija proizvodi planirane (i neplanirane) učinke?

Informacije koje su prikupljene u vezi s gornjim aspektima monitoringa predstavljaju bazu za evaluacijsku analizu.

Ex-ante evaluacija provodi se na početku procesa strateškog planiranja razvoja Općine. Tokom implementacije se provodi evaluacija napretka implementacije i projektnih aktivnosti. Na kraju strateškog razdoblja i početka novog izrađuje se ex-post evaluacija.

Tablica 21: *Vrste evaluacije*

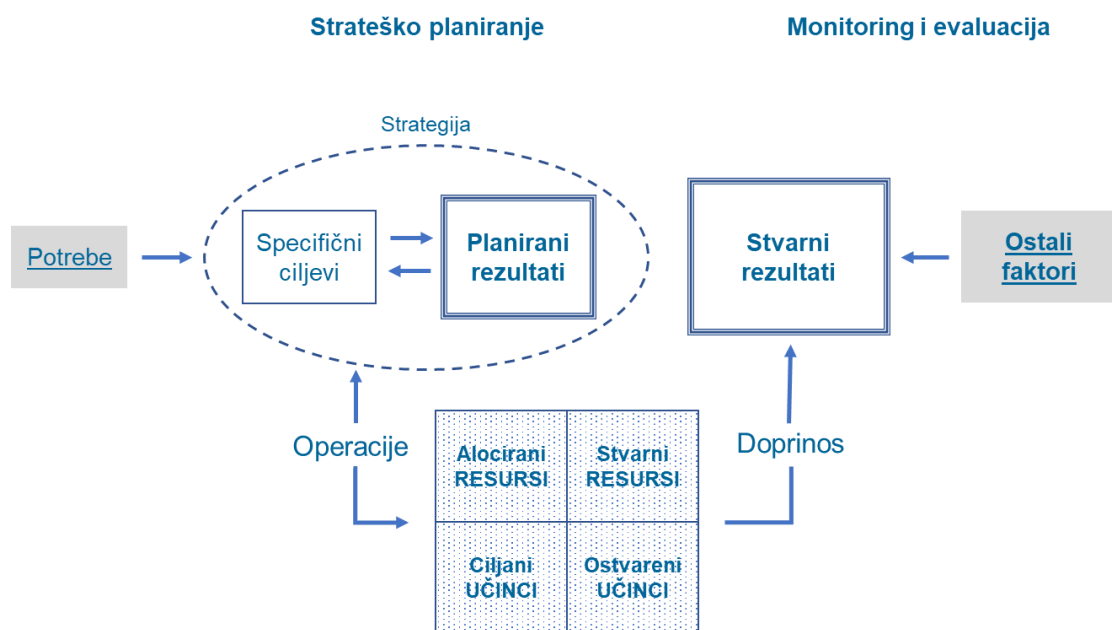
Vrsta evaluacije	Aktivnosti
PRETHODNA (Ex-ante evaluacija)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Provjera realističnosti i izvedivosti strateških ciljeva i projekata ▪ Provjera fiskalnih (financijskih) kapaciteta Općine u odnosu na financijske aspekte planiranih projekata ▪ Izvještaj o ex-ante evaluaciji
PERIODIČNA (Interim evaluacija)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kontrola napretka projekata ▪ Izrada redovnih periodičnih izvještaja o napretku implementacije Strategije razvoja Općine

<p>NAKNADNA (Ex-post evaluacija)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza pojedinačnih projekata i njihovih učinaka ▪ Rekapitulacija i ocjena strateškog plana i njegove implementacije u cjelini ▪ Analiza ključnih faktora uspjeha / neuspjeha ▪ Rekapitulacija naučenih lekcija
--	---

Općina je odgovorna za uspostavljanje procesa monitoringa i evaluacije. Unutar općinske uprave uspostaviti će se centralni tim za upravljanje procesom implementacije Strategije razvoja Općine.

Slika 20: Ilustracija odnosa između planiranih i stvarnih rezultata intervencije

Izvor: Europska komisija - Vodič za monitoring i evaluaciju

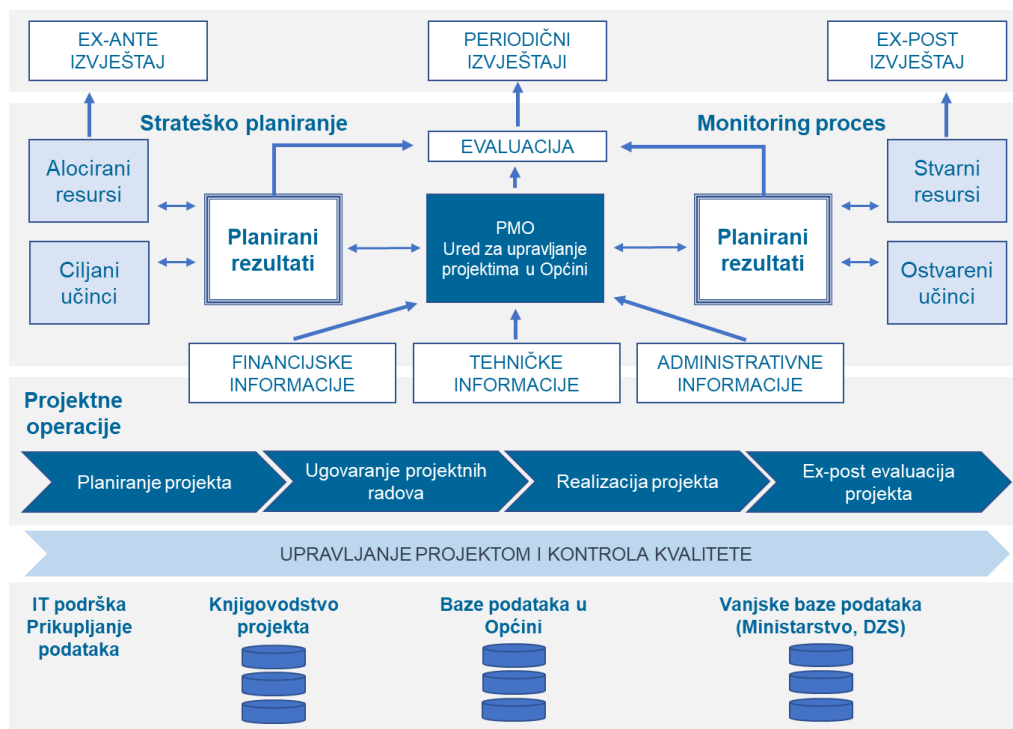
Planirani rezultati (indikator) moraju biti:

- povezani sa strategijom - moraju obuhvatiti samu suštinu rezultata intervencije koja se planira,
- normativni - moraju imati jasnu normativnu interpretaciju o smjeru kretanja i rezultatu,
- robusni - moraju biti pouzdani i statistički potvrđeni,
- prikupljeni na vrijeme - indikatore koje nije moguće statistički obuhvatiti u realnom vremenu ne treba planirati.

Sustav monitoringa i evaluacije uspostavlja Općina, a sastoji se od četiri razine:

- razina strateškog planiranja, upravljanja projektima implementacije i monitoringa,
- razina pojedinačnih projekata implementacije,
- razina evaluacije i izvještavanja,
- razina prikupljanja podataka i IT podrška.

Slika 21: Mapa sustava monitoringa i evaluacije

Centralno mjesto sustava monitoringa i evaluacije zauzima „PMO – Program management office“ - Ured za upravljanje projektima za implementaciju Strategije razvoja Općine. Na ovom mjestu se odvija proces monitoringa i evaluacije. PMO prikuplja kvantitativne i kvalitativne informacije do managementa pojedinačnih projekata, službi unutar Općine kao i vanjskih baza podataka (npr. vladina ministarstva, vladine agencije, DZS i dr.).

Implementacijski projekti se pojedinačno planiraju, imaju svoj projektni tim, projektnu organizaciju i kontrolu kvalitete projektnih radova. Za pojedinačne implementacijske projekte vodi se projektno knjigovodstvo kako bi se prikupili kvantitativni podaci. Kvalitativne informacije u samom projektu prikuplja projektni management. Na razini evaluacije se provodi evaluacijski proces koji se najčešće eksternalizira. Evaluatori izrađuju ex-ante i ex-post izvještaje, dok periodične izvještaje izrađuje PMO. Za sustav monitoringa i evaluacije potrebno je osigurati adekvatnu IT opremu.

LITERATURA I IZVORI

Bjelovarsko-bilogorska županija – Službena web stranica Županije

Državni zavod za statistiku – Publikacije i statistika

Europska komisija - Strategija Europa 2020.

Europska komisija - Vodič za monitoring i evaluaciju

Hrvatski zavod za zapošljavanje –Publikacije i statistika

Jelena Lončar (2008) – Industrijske, slobodne i poslovne zone – pojam, značenje i faktori lokacije

Kreutzer, Fischer & Partner (2015) – Generiranje dodane vrijednosti kroz turizam u pokrajini Gradišće

Općina Velika Trnovitica – Proračun

Općina Velika Trnovitica – Prostorni plan uređenja

Općina Velika Trnovitica – Službena web stranica Općine

Razvojna strategija Bjelovarsko-bilogorske županije 2011.-2013.

Strategija razvoja Općine Velika Trnovitica za razdoblje 2015.-2020.

POPIS SLIKA

Broj	Naslov slike	Stranica
1.	Metodologija strateškog planiranja jedinica lokalne samouprave	6
2.	Europa 2020 - sektori u koje će EU usmjeravati ulaganja iz Kohezijskih fondova	8
3.	Nacionalni operativni programi	9
4.	Prostorni plan uređenja Općine Velika Trnovitica	18
5.	Crkva sv. Martina	21
6.	Pokrivenost fiksnim pristupom internetu u Općini	23
7.	Pokrivenost mobilnim internet signalom u Općini	23
8.	Zaposleni u pravnim osobama, stanje 31. ožujka 2015.	26
9.	Vrsta poslovnih subjekata u Općini (2017)	26
10.	Broj poduzeća prema djelatnostima u 2017. godini (NKD)	28
11.	Usporedni pokazatelji ekonomske razvijenosti Općine	36
12.	SWOT analiza Općine Velika Trnovitica	38
13.	Glavni razvojni ciljevi Općine u razdoblju 2019-2027.g.	40
14.	Područja intervencije i mjere u razdoblju 2019-2027.g.	42
15.	Vrste infrastrukture	43
16.	Model financiranja infrastrukture u Velikoj Trnovitici	44
17.	Segmentacija i obilježja ciljanih skupina ruralnih turista	46
18.	Vrste energija prema utjecaju na okoliš	47
19.	Vremenski plan	63

20.	Ilustracija odnosa između planiranih i stvarnih rezultata intervencije	66
21.	Mapa sustava monitoringa i evaluacije	67

POPIS TABLICA

Broj	Naslov tablice	Stranica
1.	Demografsko kretanje stanovništva 2001. – 2011. godine	15
2.	Dobna struktura stanovništva (2011)	15
3.	Obrazovna struktura stanovništva (2011)	16
4.	Struktura zemljišta na području Općine (ha)	19
5.	Popis kulturne baštine na području Općine	20
6.	Popis županijskih cesta u Velikoj Trnovitici	21
7.	Popis lokalnih u Velikoj Trnovitici	22
8.	Kapacitet udaljenih pretplatničkih stupnjeva na području Općine	22
9.	Broj OPG-a u Općini po naseljima (31.12.2017.)	25
10.	Popis aktivnih poduzeća sa sjedištem u Općini (predan GFI u 2017. godini)	27
11.	Popis aktivnih obrta u Općini	28
12.	Poslovni subjekti s vlasničkim udjelom Velike Trnovitice	29
13.	Broj nezaposlenih prema razini obrazovanja i spolu u 2016. godini	29
14.	Proračun Općine Velika Trnovitica	30
15.	Bilanca Općine Velika Trnovitica	31
16.	Osnovne škole, razredni odjeli, učenici i učitelji, početak školske godine 2017./2018.	32
17.	Broj učenika u osnovnim školama u Općini (početak školske godine)	32
18.	Dječji vrtići i druge pravne osobe, djeca i zaposleni, početak pedagoške godine 2017./2018.	32

19.	Sportske udruge na području Općine	33
20.	Vatrogasne udruge na području Općine	34
21.	Vrste evaluacije	65

